503

α'. — Σελ. δ.

ΔΟΚΙΜΙΟΝ

ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΤΕ ΚΑΙ ΠΙΣΤΕΩΣ.

« Καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου
» ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν. »
(Ἱερεμ. ΚΓ'. 32.)

SISMANOGLIO MEGARO

β'. Σελ. Ἔλεγχος ἐξ Ἰουδαϊκῆς πλάνης Σελ. 52.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΤΥΠΟΙΣ Ε. Ι. ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.
1862.

Ἀφ᾽ ὅτου ἡ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοποιοῦ Πνεύματος Θεότης, καὶ τὸ Πατρί τε καὶ Υἱῷ ἰσότιμον καὶ ὁμόδοξον αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐκ Πατρὸς ἄχρονος αὐτοῦ ἐκπόρευσις, καθὰ γέγραπται ἐκ στόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, ἐπεκυρώθη τε καὶ ἐπεβεβαιώθη ἐν τῇ Μιᾷ Ἁγίᾳ Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ, πάλαι μὲν ὑπὸ τῶν δύο οἰκουμενικῶν διδασκάλων Βασιλείου τοῦ Οὐρανοφάντορος καὶ Γρηγορίου Νύσσης, κατὰ τῶν πνευματομάχων, ὕϛερον δὲ, κατὰ τῶν παπιστῶν, ὑπὸ τῶν δύο μεγίστων καὶ ἀτρομήτων προμάχων τῆς ὀρθοδόξου ὁμολογίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, λέγω, τῶν ὁμολογητῶν πατέρων ἡμῶν Φωτίου Πατριάρχου Κωνϛαντινουπόλεως καὶ Μάρκου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου, οὕς τινας ὁ ἐν μακαρίοις Λέων ὁ Γ΄. Πάπας Ῥώμης, ὁ τὰς δύο ἐκείνας ἀργυρᾶς ἀσπίδας προφητικῶς πως κατασκευάσας καὶ ἐγχαράξας τὸ ἱερὸν Σύμβολον τῆς ά. Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπὶ προφυλακῇ τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, ἤλειψε καὶ τοὺς δύο εἰς τὸν κατὰ τῆς δυσσεβείας ἀγῶνα, εἰς ὃν ἀνεδείχθησαν ἀθληταὶ στεφανηφόροι. Ἔκτοτε ὁ ἐκ τῆς Δύσεως Πειρασμὸς οὐδόλως ἔπαυσε ταράσσων κατὰ καιροὺς καὶ ποικιλοτρόπως τὴν ἀγαθὴν καὶ ἤρεμον συνείδησιν τῶν ὀρθοδόξων, ἀποστέλλων ἁπανταχοῦ παρ᾽ ἡμῖν ἄνδρας ψυχοκαπήλους μισθωτοὺς, καὶ διδασκάλους πλάνης. Ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν ἀναφαίνεται καὶ αὐτὸς αἴρων φωνὴν ἐν προσώπῳ σεβασμίῳ, τοῦ τῶν ἐπισκόπων τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὅπου ἔστησε τὴν καθέδραν αὐτοῦ. Καὶ νῦν οὖν ἐν τοῖς καθ᾽ ἡμᾶς χρόνοις ὁ Μακαριώτατος Πῖος Θ΄. τοῖς τῶν προκατόχων αὐτοῦ ἴχνεσιν ἑπόμενος, καὶ ταῖς αὐταῖς αὐτῶν

ἀξιώσεσιν ἐπὶ μονοπωλείῳ τῆς δωρεᾶς καὶ χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος, δὶς ἐπιτιθέμενος κατὰ τῆς ὀρθοδόξου ὁμολογίας τῆς ἐλευθέρας καθολικῆς ἁγίας Ἐκκλησίας ἐξέδοτο Ἐγκυκλίους προσκαλῶν πατρικῷ οἰκτειρμῷ καὶ ἐλέει, ὡς φαίνεται, ἅπαντας τοὺς χριστιανοὺς εἰς ἕνωσιν ἐν μιᾷ πίστει καὶ ὁμολογίᾳ καὶ ἐν μιᾷ ἐκκλησίᾳ. Τί τούτου ἁγιώτερον! Ἀλλ' ἐν ποίᾳ τινὶ πίστει καὶ ὁμολογίᾳ ὑπολαμβάνεις; οὐχὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ κηρυχθείσῃ καὶ ὑπὸ τῶν ἓξ Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐπισφραγισθείσῃ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ! ἀλλ' εἰς ἣν οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ εὑρόντες φερομένην ἄοικον, ἄπυστον καὶ ὀρφανήν, υἱοθέτησαν. Ἐν ποίᾳ δὲ Ἐκκλησίᾳ; οὐχὶ τῇ Μιᾷ, Ἁγίᾳ, Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ, οὐχὶ ἐν τῇ ὑμνουμένῃ ἐκείνῃ Συνοδικῇ, ἐν ᾗ ἦν καὶ σύμπασα ἡ Δύσις ὑμνολογοῦσα τὸν Θεὸν σὺν ἡμῖν ἐπὶ δέκα ὅλους αἰῶνας, ἀλλὰ συγκαλεῖ ἡμᾶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς σημερινῆς Ῥώμης, τῇ προοδευτικῇ, τῇ ὀνομαζομένῃ ὑπ' αὐτοῦ **Veritatis Cathedra** Καθέδρα ἀληθείας. Ἀλλ' εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ Ἐγκύκλιον τὴν κατὰ τὸ **1848**, ἐπὶ φυλακῇ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος οἱ τέσσαρες Πατριάρχαι καὶ αἱ ἱεραὶ αὐτῶν Σύνοδοι ἀρκούντως καὶ δεόντως ἐφρόντισαν τότε διὰ τῆς Ἐγκυκλίου αὐτῶν. Μετὰ δὲ ἓξ περίπου ἐνιαυτῶν περίοδον ἀνεφάνη εἷς ὁλόκληρος τόμος συνταχθεὶς Ἰταλιστί, καὶ ὡς ἀναφέρεται ἐν αὐτῷ, κατ' ἐπιταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος εἰς ἀναίρεσιν δῆθεν τῶν ἐν τῇ ῥηθείσῃ Ἐγκυκλίῳ τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν Συνόδων. Τότε οὖν ἡμεῖς εὐθὺς ἐθαυμάσαμεν τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν τοῦ συντάξαντος αὐτόν, καὶ ἐπὶ πολὺ διστάσαντες, εἰ τοιοῦτον ἀμαθὲς πόνημα δύναται ἐξελθεῖν ἐκ τῶν κόλπων τοῦ Οὐατικανοῦ, καὶ ταῦτα κατ' ἐπιταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος, τέως πληροφορηθέντες περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ γεγονότος, συνετάξαμεν ὁλόκληρον πραγματείαν, ἐν ᾗ δείκνυται ὅτι ἡ νῦν τῆς Ῥώμης Ἐκκλησία, δι' ἃς ἐδέχθη ἀλλαγὰς καὶ καινοτομίας ἐν τῇ πίστει καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἔπαυσεν ἀληθῶς τοῦ εἶναι Καθολικὴ καὶ Ἀποστολική, καίτοι φέρουσα τὰ σεμνὰ ταῦτα δύο ὀνόματα

δωρεάν, ὥσπερ οἰκία μεταβᾶσα εἰς νέου κυρίου κατοχὴν διὰ τὴν τῶν πολλῶν ἄγνοιαν διατελεῖ γνωριζομένη ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς κτήτορος· ἀλλ' ὅπως μὴ γίγνωνται διαπληκτισμοὶ μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ σκανδάλῳ καὶ ψύξει τῆς πίστεως τῶν ἐν τῇ Δύσει Χριστιανῶν, σκεφθέντες προετιμήσαμεν σιγῆσαι· νῦν δὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ νεαρᾷ ἐπιθέσει τῇ κατὰ τὸ **1862** Ἰαν. 6 διὰ τῆς σημειουμένης Αὐτοῦ Ἐπιστολῆς **Romani Pontifices** σαλπιγχθείσῃ, ἰδόντες τὸ ἐπίμονον τοῦ πειρασμοῦ, προβαλλομένου μὲν ἑλεπόλεις καὶ καταπέλτας εἰς πολιορκίαν ταύτης τῆς ἀπορθήτου ἀκροπόλεως τῆς Εὐαγγελικῆς καὶ Συνοδικῆς πίστεως καὶ ὁμολογίας, λέγω, τῆς κατ' ἀνατολὰς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἧς καὶ πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύσουσιν, ὡς ὑπισχνεῖται ὁ θεμελιωτὴς αὐτῆς εἰς τοὺς πρώτους διδασκάλους καὶ ἐπισκόπους αὐτῆς, οἷον· Πέτρον, Παῦλον, Ἀνδρέαν, Ἰωάννην κτλ. ἑτοιμάζονται δὲ προσκαλούμενοι ἐπ' αὐτῷ καὶ Καρδινάλεις καὶ ἐπίσκοποι καὶ σοφοὶ καὶ πολύγλωττοι, ὅπως διαφθείρωσι καὶ παραχαράξωσι τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς ἐν τοῖς λειτουργικοῖς βιβλίοις, τῆς μὲν ὅλης πραγματείας τὴν ἔκδοσιν τό γε νῦν ἀνεβάλομεν, ἀπόσπασμα δὲ ἐκ τῶν προλεγομένων αὐτῆς ἐκτυποῦντες κοινοποιοῦμεν, μόνον ἵνα ὑπονύξωμεν πάντα χριστιανὸν ἀνατολικόν τε καὶ δυτικόν, ὁποιασδήποτε καὶ ἂν ᾖ κοινωνίας, ἔτι καὶ τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα, διὰ τί γὰρ μή; πόσον ὀφείλει ἕκαστος προφυλάττεσθαι καὶ πιστεύειν ὀλίγον εἰς τὴν δικαιότητα καὶ τὸ ἀδέκαστον τῶν κρίσεων καὶ διορθώσεων, τῶν γινομένων παρὰ τῶν Οὐατικανῶν ἔτι καὶ τῶν κορυφαίων αὐτῶν.

Ἡ παροῦσα ἀποσπασμάτιος συγγραφὴ δύο μεγάλων σοφῶν καὶ ἐπισημοτάτων Καρδιναλέων κρίσιν τε καὶ πίστιν ἀναλύει. Οὗτοι δὲ Βαρώνιός ἐστιν ἐκεῖνος καὶ ὁ περίπυστος **Μάϊ** τῶν non plus ultra τοῦ Κοντσιστορίου ἢ τοῦ Κολλεγίου. Εἶτα ἀφίησι τὸν ἀναγνώστην ἐλεύθερον ἵνα συμπεράνῃ ἀφ' ἑαυτοῦ περὶ τῶν λοιπῶν.

Γνωστὸν ὅμως σὺν πᾶσι τούτοις ποιοῦμεν, ὅτι οὐδεὶς ἡμῖν λόγος ἐνταῦθα, εἰ σώζονται ἢ οὒ οἱ ἐκ προγόνων ἤδη

τῷ παπισμῷ προσκείμενοι, τοῦτο ὁ Θεὸς οἶδε μόνος καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἡμεῖς ἐνταῦθα κριτικῶς ἐτάζομεν τὴν ὑπόθεσιν· οὐδὲ παπιστὰς λέγοντες ἐννοοῦμεν ἁπλῶς τοὺς χριστιανοὺς τοὺς προσκειμένους νῦν γε τῷ παπισμῷ· διαμαρτυρόμεθα εἰς τοῦτο! Οὗτοι γὰρ πλανῶνται ἐν τῇ ἀθωότητι ἢ καὶ ἀδιαφορίᾳ αὐτῶν, καταβουκολώμενοι καὶ νομίζοντες, ὅτι κατέχουσιν ἔτι τὴν ἐν Νικαίᾳ κηρυχθεῖσαν ὀρθόδοξον καὶ καθολικὴν πίστιν τῶν προπατόρων αὐτῶν, ὡς ἐνόμιζον καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι πλοῖον τοῦ Θησέως τὸ πρὸ αἰώνων παρ' αὐτοῖς τηρούμενόν τε καὶ ἐπιδεικνύμενον, ὅπερ κατὰ μικρὸν ἐπισκευαζόμενόν τε καὶ ἀλλοιούμενον, εἶχεν ἤδη παρηλλαγμένην καὶ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, ἔφερε δ' ὅμως πάντοτε τὸ αὐτὸ ὄνομα. Δίκαιον οὖν ἵνα οἱ τοιοῦτοι κατὰ τοῦτο καὶ κριθῶσι παρὰ τοῦ Δικαιοκρίτου, ᾧ ἀπόκειται. Ἡμεῖς ὀνομάζομεν παπιστὰς μόνους τοὺς ἐκ προθέσεως ψευδομένους ἔν τε τῇ συνειδήσει ἑαυτῶν καὶ ἐν τῇ κρίσει καὶ δείξεσι τῆς ἁγιωτάτης ταύτης δίκης τῆς μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, καὶ ἀπατῶντας ἐν συνειδήσει τοὺς ἁπλουστέρους χριστιανούς, τοὺς ἀπὸ τοιούτων σοφῶν ἀπεκδεχομένους μαθεῖν τὴν ἁγίαν ἀλήθειαν· οἷον, τὸν Βαρώνιον, τὸν Μάϊ κλπ. ἂν δὲ μὴ ἀπαξιῷς, σύνταξόν μοι καὶ τὸν ἀββᾶ Ἰάγηρον (l'Abbé Jager), οὐδαμῶς μέντοι ὡς δύσφημον βιογράφον τοῦ ἐν ἁγίοις Φωτίου· τοῦτο γὰρ ἔργον τῆς κλήσεως αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἐπινοήσαντα τὸ διὰ τὴν γλαφυρότητα, συντομίαν καὶ δεινότητα θαυμαστὸν ἐκεῖνο ἄφυκτον ἐπιχείρημα. Ἐρωτώμενος γὰρ ὁ ἀββᾶ Ἰάγηρος (l'abbé Jager. Vie Photius.) διατί οἱ πατέρες τῆς Α'. καὶ Β'. οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ οἱ τῶν μετ' αὐτὰς πέντε οὐδὲν οὐδαμῶς λέγουσι περὶ τοῦ «ἐκ τοῦ Υἱοῦ»: τοσοῦτον ἀναγκαίου ἄρθρου πίςεως, ὡς διατείνονται οἱ παπιςαί; ἀποκρίνεται ἐν καθαρῷ τῷ συνειδότι καὶ ἐν γλαφυρότητι γαλλικῇ: «on n'en parle pas parcequ'on ne le croyait que trop.» «Ἐτύγχανον γὰρ πιστεύοντες αὐτῷ πλέον ἢ ὥστε καὶ λέγειν τι περὶ αὐτοῦ.» Κρίμα! ὅτι ἡ τοιαύτη δεινὴ αἰτιολογία οὐκ ἐγνώσθη πρὸ τοῦ ἀββᾶ Ἰαγήρου· πολὺ γὰρ ἂν

SISMANOGLIO

παρεῖχε τὸ ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον· οὐδὲ γὰρ οἱ ἡμέτεροι κατέτριβον ἂν τὸν χρόνον ἐλέγχοντες δι' ἀποδείξεων ψευδὲς καὶ παρέγγραπτον εἶναι τὸ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν ἐνιαχοῦ ἀπαντώμενον ἄκαιρον «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ·» οὐδ' ὁ γεραρὸς Καρδινάλις Βαρώνιος, ἀφεὶς τὰ τοῦ Οὐατικανοῦ συμφέροντα, περιεφέρετ' ἂν ἐν τῷ γήρατι αὐτοῦ τὰς αὐχμηρὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς, ἀσθμαίνων κατόπιν τῶν Κρεσκονίων ἀναγνωσμάτων διὰ τοὺς δυσπειθεῖς, ὡς ὀνομάζει ἡμᾶς ὁ ἀποςάτης Ἀρκούδιος(*). Καὶ τέλος οὐδ' ὁ σοφὸς Καρδινάλις Μάϊ κατεδαπανᾶτο ἂν προικίζων con ricchezza di erudizione τὴν νόθον θυγατέρα τοῦ Βέκκου, τὴν υἱοθετηθεῖσαν αὐτῷ particulam dogmaticam ΕΚ. Τὸ Παλλάδιον τοῦ Παπισμοῦ.

(*) Τὴν περὶ Βαρωνίου ἐπίκρισιν, ἣν ἐνταῦθα μηνύομεν, ὡς οὖσαν κατὰ πολὺ ἐν συναφῇ μετὰ τῆς λοιπῆς πραγματείας ἐκρίναμεν ἤδη ὅπως μὴ ἀποσπάσωμεν αὐτὴν ἐκ τοῦ ὅλου.

§. 30. Ἐν τῷ ἐσχάτῳ τούτῳ παραγράφῳ ἡ ῥύμη τοῦ λόγου ἔφερεν ἡμᾶς, ἵνα μνημονεύσωμεν τοῦ περιπύστου καὶ σεβαστοῦ τοῖς πᾶσιν ὀνόματος τῆς Αὐτοῦ Ἐμινένσας τοῦ Καρδινάλεως κυρίου Μάϊ· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ἐμνημονεύσαμεν τούτου ἐν λύπῃ (τί γὰρ καὶ πάθοιμεν τοῦ δικαίου οὕτω βοῶντος) μεταξὺ τῶν ἐν γνώσει παραχαρακτῶν τῆς ἀληθείας πρὸς χάριν τοῦ Παπισμοῦ. Ὀφείλομεν λοιπὸν ἢ ἀποδεῖξαι τὴν κατηγορίαν, ἢ θέσθαι ἡμῖν αὐτοῖς τίμημα συκοφαντίας· Εἰ δέ πως μακρηγορήσομεν ἵλεῳ ἔστωσαν ἡμῖν οἱ φιλόχριστοι ἀναγνῶσται· ὑπὲρ τῆς ἀληθείας γὰρ ὁ ἀγών, ἧς ὁ ἀντίδικος τηλικούτους συνηγόρους περιεποιήσατο.

§ 31 Ὡς ὅταν ἐν μεγίστῃ πανδήμῳ ὑπολήψει ἀνὴρ ἀκούηται κατ' ἀρχὰς αἰσχρουργῶν ἢ κιβδηλοποιῶν, ἔχων ὅμως τὴν προτέραν φήμην ἔτι ἀντιλαλοῦσαν καὶ οἱονεὶ ὑπεραπολογουμένην, ἐπὶ πολὺ ἀπίθανα δοκοῦσι τοῖς ἀπραγμονεστέροις τὰ ᾀδόμενα, καὶ εἰλικρινεῖς συκοφαντίαι, ἕως οὗ, κατὰ μικρὸν τῶν ὑποψιῶν αὐξουσῶν καὶ τῶν κινημάτων καὶ πράξεων αὐτοῦ κατὰ μίαν ἐταζομένων περιεργότερον καὶ ἀκριβέστερον, καταντᾷ ἵνα τέλος φωραθῇ, τοιοῦτό τι συνέβη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς αἱρέσεως τοῦ Νεστορίου (§. 14.) τοιοῦτό τι συνέβη καὶ εἰς τὴν τῆς Ῥώμης ἐκκλησίαν, σεμνήν τε οὖσαν καὶ περιᾳδομένην ἔτι ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων οἱονεὶ τὸ μαντεῖον τῶν χριστιανῶν· οὔσης γὰρ τῆς Ῥώμης καθέδρας τῶν κυβερνούντων τότε τὴν Οἰκουμένην, οἱ ἐπίσκοποι ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν ὠφέλουν καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ οὐ μικρὸν τὸν μάλιστα εἰς τὰς ἐπαρχίας καταδιωκόμενον χριστιανισμόν, νῦν μὲν συμβουλεύοντες, νῦν δὲ μεσιτεύοντες, ἐνίοτε δὲ καὶ χρηματικῶς βοηθοῦντες διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς καὶ πλουσιωτάτους, ὡς τῆς πόλεως ἐκείνης γενομένης ἀποθήκης καὶ ταμείου τῆς περιουσίας τοῦ παντὸς κόσμου ἀπογυμνωθέντος. Δι' αὐτὰς οὖν τὰς αἰτίας ἐπαξίως ἐτιμῶντο· ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκεῖ γενόμενον μαρτύριον τῶν Κορυφαίων Ἀποστόλων, ὡς ἔκ τινος

ἀρχαίας παραδόσεως ἔχομεν, περιέβαλε δόξαν καὶ σέβας τὸν ἐπισκοπικὸν ἐκεῖνον θρόνον παρὰ πάντα ἄλλον ἀποστολικὸν θρόνον· ἔλεος γὰρ καὶ ἀλήθεια συνήντησαν ἐκεῖ κατὰ τὸν ψαλμῳδόν. Ἀλλὰ κρίμασιν οἷς οἶδεν ὁ Κύριος διὰ λόγους οὓς ἀνεφέραμεν (§ 17), ἡ ὑμνουμένη ἐκείνη ἐκκλησία τῆς Ῥώμης δυσκόλως μὲν τὸ κατ' ἀρχὰς καὶ δυσανασχετοῦσα, τέως δὲ διὰ ὑλικὰ συμφέροντα τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς, (ἢ ὡς ὀνομάζει αὐτοὺς ὁ παπιστὴς Πλατίνας, immania monstra τέρατα πελώνια) κατά τινα ἐποχὴν θεομηνίας, χρηματισάντων διαδοχικῶς πως ἐξωλεστάτων ἀνθρώπων, ἠνέῳξε τὰς πύλας εἰς τὸν παπισμόν, εἶδός τι νεωτερισμοῦ Ἱσπανικῆς πλάνης ἁμαρτάνοντος οὐσιωδῶς εἰς αὐτὸ τὸ ὑπερύμνητον μυστήριον τῆς Ὑπερουσίου Τριάδος, ὡς διὰ μακρῶν ἐν τῇ ἑπομένῃ πραγματείᾳ τρανῶς ἐκτιθέμεθα, καὶ σὺν αὐτῷ ὑπεδέχθη εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς κατὰ συνέπειαν τὴν περιφρουροῦσαν αὐτὸν φάλαγγα ἀλλοκότων δοξασιῶν. Οὗτος εἰσδὺς ἅπαξ, πρῶτον μὲν ἐσπούδασεν ἵνα δόξῃ τοῖς πᾶσιν ἀθῷος, εἶτα δὲ καὶ περιποιήσηται ἑαυτῷ νομιμότητα, καὶ διὰ ψευδομαρτυριῶν ἐγγραφῇ ὡς γνήσιος καὶ ἀρχαῖος ἰθαγενὴς ἔνοικος, ὃ καὶ κατώρθωσε τῇ μαρτυρίᾳ τῶν ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ· Εἰς μάτην συνεβούλευσαν αἱ ἀδελφαὶ αὐτῆς ὅτι ἀποφώλιός ἐστι καὶ ἀποβλητέος διὰ τὸ κακόηθες αὐτοῦ· ἀλλ' αὕτη οὐ μόνον περιεπτύξατο αὐτὸν συμβουλεύοντα αὐτήν, ἵνα κατεξαναστῇ κατὰ τῆς ἀδελφικῆς ἰσότητος αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τίτλους νομιμότητος καὶ ἰθαγενείας αὐτοῦ πλαστοὺς ἤρξατο προφέρων· ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τῶν κακῶν καὶ αἱ λογομαχίαι καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλας ἔχθη καὶ τέλος ὁ παντελὴς ἀποχωρισμὸς αὐτῶν ἀπὸ τῆς καταστρηνιασάσης ἀδελφῆς. Νοθεύσαντες γὰρ οἱ παπισταί, ὅπως λαλήσωμεν πεζὸν καὶ ἀσχημάτιστον λόγον, καὶ παρεγγράψαντες κατά τινα χωρία τοὺς Λατίνους πατέρας, ὡς προχειροτέρους, οἷον Ἱλάριον καὶ Ἀμβρόσιον ἐκεῖνον, καὶ Ἱερώνυμον καὶ Αὐγουστῖνον καὶ Γρηγόριον τὸν λεγόμενον Διάλογον κτλ. ὧν τὸ κλέος παρ' ἡμῖν πολύ, παρῆγον μάρτυρας τῆς δοξασίας αὐτῶν, ὡς δῆθεν ἀρχαίας καὶ

δοκίμου, οἱ δ᾽ ἡμέτεροι σεβόμενοι τὰ τηλικαῦτα κλεινὰ καὶ ἐπίσημα ὀνόματα, καὶ διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς γλώσσης μὴ φιλολογήσαντες ἀφ᾽ ἑαυτῶν τὰ ἐκείνων συγγράμματα, οὐκ ἐτόλμων ἄχρι καιροῦ γράφεσθαι αἱρέσεως τὰ ἀναφερόμενα εἰς τηλικούτους ἄνδρας, οἱ μὲν πειθόμενοι εἰς τὴν δοθεῖσαν ἑρμηνείαν τοῦ πάπα Μαρτίνου, καὶ θεωροῦντες αὐτὸν ὡς βαρβαρισμὸν γλώσσης μᾶλλον ἢ ἁμάρτημα νοός, οἱ δὲ καί τοι αἰσθανόμενοι τὴν μοχθηρίαν τῆς νεολογίας, ἀλλ᾽ ἰδιοτροπίαν τινὰ ὑποθέτοντες εἰς τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν, δυσανεσχέτουν ἐπαμφοτερίζοντες εἰς τὴν γνώμην· καὶ τὸ μὲν δόγμα ὡς ξενήκουστον καὶ κακόηθες θαῤῥούντως κατεπολέμουν, οὐ μόνον δ᾽ ἀλλὰ καὶ τὴν δι᾽ αὐτοῦ μίανσιν τοῦ ἀχράντου Συμβόλου, τὸ κῦρος ἔχοντες ἀπὸ τῶν προτέρων συνόδων, (§ 11—16), τοὺς δὲ ἱεροὺς πατέρας ἐκείνους, οἰόμενοι αὐτοὺς ἀληθῶς γράψαντας οὕτως, ἐξιλέων ὡς ξενίζοντας ἐν τῇ ἐκφράσει ἀποδιδόντες αὐτοῖς τὸ ὀφειλόμενον σέβας. Τοιοῦτος ἐχρημάτισε καὶ ὁ Ἱερὸς καὶ ἀκέραιος Φώτιος (ὅρ. Ἐγκύκλ.). Ἀλλὰ περὶ τὸν ΙΒ.᾽ αἰῶνα ἡ ὑποψία τοῦ δόλου ηὔξανε διηνεκῶς· διὸ καὶ Γεώργιος ὁ Μητροπολίτης Κερκύρας παρ᾽ Ἀλλατίῳ (De Eccl. Occ. et orient. perp. Cons. L. II. c. vj § 9.) περὶ τῶν τοιούτων μαρτυριῶν ἔλεγεν «ὑπὲρ ὧν ἀπολογητέον ὡσεὶ νενοθεύκασι τὰς τούτων συγγραφάς τινες.» Ἀλλὰ μετὰ τὰς ἀναιδεῖς κακουργίας τοῦ Βέκκου, αὐτομολήσαντος μὲν ἤδη εἰς τὰς παρατάξεις τῶν παπιστῶν, ἀναλαβόντος δὲ καὶ τὰ ἰδιώματα αὐτῶν, κακουργίας κατεργασθείσας ἐν τοῖς Ἕλλησι τῶν πατέρων, ἐγνώσθη ἐκ τοῦ πλησίον εἰς τοὺς ἡμετέρους, ὡς ὄντας ἐγκρατεῖς τῆς φιλολογίας αὐτῶν, ὁ δόλιος χαρακτὴρ τοῦ παπισμοῦ. Ἀλλ᾽ ἐπισημοτέρως ἐβεβαιώθησαν ἐν τῇ Φλωρεντινῇ ψευδοσυνόδῳ, ὅτε Ἰουλιανὸς ὁ Καρδινάλις ἀνυποστόλως ἐτόλμησε παρουσιάσαι τὰ πρακτικὰ τῆς Ζ.᾽ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, φέροντα τὸ Σύμβολον μετὰ τῆς προσθήκης «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ.» καί τινα περικοπὴν ἐκ τῶν τοῦ οὐρανοφάντορος Βασιλείου. (§ 38. Γ.) τότε πλέον θαῤῥαλεώτερον, ὡς ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ καταληφθέντων

SISMANOGLIO MEGARO

τῶν κλοπιμαίων, ἤρξαντο οἱ ἡμέτεροι ἀποφαίνεσθαι ἀποτόμως, ὅτι ὅσα ῥητὰ τῶν δυτικῶν πατέρων διαφωνοῦσιν ἀπὸ τῶν τῶν ἑῴων ὕποπτά εἰσι καὶ ὑποβολιμαῖα, ἀλλ᾽ ἡ ἀπόφανσις αὕτη ἐγένετο ἄνευ κριτικισμοῦ καὶ αὐστηρᾶς καὶ ἐναργοῦς δείξεως ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς ἑκάστου φιλολογίας. Ἐν τούτοις δέ τινες καὶ τῶν πάνυ ἐκθύμων παπιστῶν οἷον ὁ Πηθαῖος (P. Péteau.) ὡς ὀψόμεθα, καὶ ἄλλοι φιλολόγοι, αἰδούμενοι τὴν πάνσεπτον ἀλήθειαν, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἀτάσθαλος ἀποστάτης Ἀλλάτιος μὴ δυνάμενοι κρύψαι ταῦτα δὴ τὰ πασίδηλα ὡμολόγησαν ἑκόντες ἢ ἄκοντες τὴν αἰσχρουργίαν. Σὺν πᾶσι τούτοις ὅμως ταῦτ᾽ ἦσαν σποραδικαὶ τηρήσεις καὶ ἀντιλεγόμεναι ἢ ὑπὸ τῶν ἀμαθεστέρων ἢ ὑπὸ τῶν κακονουστέρων, τὸ δὲ μίασμα ἦν μέγα καὶ ἔχρῃζε χειρὸς Ἡρακλειίας εἰς καθαρισμὸν ταύτης τῆς κόπρου τοῦ Αὐγείου, ἔχρῃζε ποταμοῦ ὁρμητικοῦ ποικίλης πολυμαθείας, κρίσεως ἀτρεκοῦς καὶ ἀτρήτων ἀγώνων, καὶ τοιοῦτος κατὰ θείαν μοῖραν ἀνέλαμψεν ὑπέρμαχος τῆς ἐν Νικαίᾳ ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς πίστεως ὁ ἀοίδιμος Ἀδὰμ Ζοιρνικαῦϊος Βορόσσος τὸ γένος, γεννηθεὶς μὲν ἐν Λουθηρανισμῷ, καταφυγὼν δὲ εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινῆς Μητρὸς τῶν χριστιανῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἐν ὅλῳ ἐκείνῳ τῷ μεγίστῳ καὶ ἡρωϊκῷ ἔργῳ «Περὶ τῆς Ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,» ἐξόχως δὲ ἐν τῇ Β΄. καὶ Γ΄. πραγματείᾳ ἐν αἷς ἀπογυμνοῖ τοὺς δόλους καὶ τὴν κακὴν πίστιν τοῦ Παπισμοῦ. Τὸ μέγα ἔργον τοῦτο, συνιστάμενον ἐκ ΙΘ΄. πραγματειῶν, εἴποις ἂν ὅτι ἐννεακαίδεκα στεφανώματα κυκλωπίων τειχῶν περιέβαλλε τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα κατὰ πάσης μεθοδίας τοῦ πονηροῦ. Καὶ δυνάμεθα εἰπεῖν μετὰ πεποιθήσεως ὅτι τοιοῦτον ἄρτιον ἔργον οὐδεὶς κλάδος φιλολογίας ἔσχε ποτὲ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, οὐδ᾽ ἴσως ἕξει εἰς τὸ μέλλον· ὅθεν ἐπὶ πληροφορίᾳ καὶ πιστώσει παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν πηγὴν αὐτήν, ὅπως ἐμφορηθῇ.

§. 32. Ἡμεῖς ἀνωτέρω (§ 28—29) ἠτάσαμεν κριτικῶς

τὸν παρεισαχθέντα δόλον εἰς τὸν ἀναθεματισμὸν τοῦ Δαμάσου προκληθέντες, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τοῦ Κονφουταριστοῦ εἰς ἀπολογίαν· καὶ νῦν προκαλούμεθα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς ἕτερον παράδειγμα κακῆς πίστεως τοῦ παπισμοῦ, καὶ τῆς εἰς τὴν νοθείαν καὶ παραχάραξιν ἱερῶν κειμένων ἰδιωματικῆς κλίσεως αὐτοῦ. Τοῦτο μὲν διότι καὶ πολύπλοκον, ὡς ὀψόμεθα, καὶ ἐπισημότερον ἐγένετο ἐκ μέρους τῶν λατινοφρόνων Γραικῶν, τοῦτο δὲ ὅτι ὁ τὴν Κονφουτατζιώνε γράψας ὡς τὸν μόνον καὶ ἔξοχον θρίαμβον τοῦ παπισμοῦ πανηγυρίζει ἡμῖν, μιμούμενος καὶ εἰς τοῦτο τὸν Βέκκον. «Τοιοῦτο μνημεῖον, λέγει, ὥς γε πᾶς τις ὁρᾷ τιμιώτατον ὄν, ἤρκεσεν ἂν καὶ μόνον πεῖσαι πᾶσαν πείσμονα γνώμην» (σελ. 47.). Ἔςι δὲ τοῦτο χωρίον τι ἐκ τοῦ νῦν μὴ σωζομένου ἀρτίου Γ΄. Λόγου εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν ὑπὸ τοῦ μεγάλου διδασκάλου τῆς Ὀρθοδοξίας Γρηγορίου Νύσσης, ὅπερ ὁ Βέκκος, λατινόφρων Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐρανισθεὶς ἔκ τινος σῴου καὶ ἀρχαιοτάτου κώδικος οὕτως ἀεικῶς ἐδόλωσε, καθὰ δειχθήσεται ἐν τοῖς ἑπομένοις πρὸς ἀπάτην τῶν ἁπλουστέρων! Ἰδοὺ ὁλοσχερὴς ἡ περιοχὴ οἵαν ἀναφέρει αὐτὴν ὁ ῥηθεὶς Βέκκος. (*)

§. 33. « ά. Μία κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἀποδέδεικται τῆς ἁ»γίας Τριάδος ἡ φύσις· οὐ συγχεομένης ἀφ᾽ ἑκάςης τῶν »ὑποστάσεων τῆς κατὰ τὸ ἐξαίρετον ἐπιθεωρουμένης αὐ»ταῖς ἰδιότητος, οὐδὲ τῶν γνωρισμάτων ἐν ἀλλήλοις ἀλλασ»σομένων· ὥστε τὸ σημεῖον τῆς πατρικῆς ὑποστάσεως

(*) Ὁ Ἰωάννης Βέκκος ὅσα σαθρὰ καὶ παρερμηνείας ἐπιδεκτικὰ συλλεγέντα πρότερον ὑπὸ Βλεμμύδου καὶ ὅσα παρέφθειρεν αὐτὸς συλλέξας, ὡς δῆθεν συμβιβαστικά, συνέπηξεν εἰς ἓν τεῦχος, ὅπερ ἐξέδοτο τύποις ὁ ἀποστάτης Πέτρος Ἀρκούδιος μετὰ καὶ ἄλλων τῆς αὐτῆς ζύμης, ἐπιγράψας «χρυσᾶ πονήματα.» Ἰδοὺ πῶς περιγράφει αὐτὸ ὁ Συρόπουλος (Ἱςορ. Φλωρ. Συνόδου τμῆμ. Η. κεφ. ις.) « Ἐξέβαλλεν ἐκ τῶν ἰδίων κόλπων (ὁ Ῥωσσίας Ἰσίδωρος) σχεδοβιβλιόν τι πάσης παραφθορᾶς ἀνάμεστον, ὃ ἦν συντεθειμένον παρὰ τοῦ Βέκκου, καὶ ἀνέγνω ῥητά τινα μὲν παρεφθαρμένα, ἕτερα δὲ κεκολοβωμένα, καὶ οἷον ἡμίτομα, καὶ ἐνηβρύνετο ὡς ὅλον τὸ βιβλίον τοιούτων ῥητῶν ἐστι μεστόν.»

SISMANOGLIO

»ἐπὶ τὸν Υἱὸν ἢ τὸ Πνεῦμα μετενεχθῆναι ἢ τὸ τοῦ Υἱοῦ πάλιν »ἑνὶ τῶν προκειμένων ἐφαρμοσθῆναι, ἢ τὴν τοῦ Πνεύματος »ἰδιότητα τῷ Πατρί τε καὶ τῷ Υἱῷ ἐπιφαίνεσθαι. β΄. Ἀλλ᾽ »ἐν τῇ κοινότητι τῆς φύσεως ἀκοινώνητος ἡ τῶν ἰδιαζόντων »θεωρεῖται διάκρισις. γ΄. Ἴδιον τοῦ Πατρὸς τὸ μὴ ἐξ αἰ»τίου εἶναι· τοῦτο οὐκ ἔςιν ἰδεῖν ἐπὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύ»ματος· ὅ τε γὰρ Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐξῆλθε, καθώς »φησιν ἡ Γραφή, καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ παρὰ τοῦ »Πατρὸς ἐκπορεύεται. δ΄. Ἀλλ᾽ ὥσπερ τὸ ἄνευ αἰ»τίας εἶναι μόνον τοῦ Πατρὸς ὄν, τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Πνεύματι »ἐφαρμοσθῆναι οὐ δύναται, οὕτως ἔμπαλιν τὸ ἐξ αἰτίας »εἶναι, ὅπερ ἴδιόν ἐςι τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος, τῷ Πα»τρὶ ἐπιθεωρηθῆναι φύσιν οὐκ ἔχει. ε΄. Κοινοῦ δὲ ὄντος τῷ »Υἱῷ καὶ τῷ Πνεύματι τοῦ μὴ ἀναιτίως εἶναι, ὡς ἂν μή τις »σύγχυσις περὶ τὸ ὑποκείμενον θεωρηθείη, πάλιν ἐστὶν ἄ»μικτον τὴν ἐν τοῖς ἰδιώμασιν αὐτῶν διαφορὰν ἐξευρεῖν, ὡς »ἂν καὶ τὸ κοινὸν φυλαχθείη καὶ τὸ ἴδιον μὴ συγχυθείη. ς΄. Ὁ »γὰρ μονογενὴς Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς παρὰ τῆς Ἁγίας Γρα»φῆς ὀνομάζεται, καὶ μέχρι τούτου ὁ λόγος ἵστησιν αὐτοῦ »τὸ ἰδίωμα. ζ΄. Τὸ δὲ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς »λέγεται, καὶ (ΕΚ) τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται· εἰ γάρ »τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔςιν αὐτοῦ, φησὶν »ἡ Ἁγία Γραφή. η΄. Οὐκοῦν τὸ μὲν Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ »ὂν καὶ τοῦ Χριςοῦ Πνεῦμά ἐςιν. θ΄. Ὁ δὲ Υἱὸς ἐκ τοῦ Θεοῦ »ὢν, οὐκέτι καὶ τοῦ Πνεύματος οὔτε ἐςὶν οὔτε λέγεται· οὐ»δὲ ἀντιστρέφει ἡ σχετικὴ αὕτη ἀκολουθία, ὡς δύνασθαι »κατὰ τὸ ἴσον δι᾽ ἀναλύσεως ἀντιστραφῆναι τὸν λόγον, καὶ »ὥσπερ Χριστοῦ τὸ Πνεῦμα λέγομεν, οὕτω καὶ τοῦ Πνεύ»ματος Χριςὸν ὀνομάσαι. ι΄. Ταύτης τοίνυν τῆς ἰδιότητος »τρανῶς καὶ ἀσυγχύτως τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου διακρινούσης, »τῆς δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ταὐτότητος τὸ κοινὸν μαρτυ»ρούσης τῆς φύσεως, ἔῤῥωται δι᾽ ἑκατέρων ἡ εὐσεβὴς περὶ »τὸ θεῖον ὑπόληψις, ὡς καὶ ἀριθμεῖσθαι τὴν Τριάδα διὰ »τῶν Ὑποστάσεων, καὶ εἰς ἑτεροφυῆ τμήματα μὴ διακό»πτεσθαι. Τίς οὖν μανία τῶν πνευματομαχούντων κτλ. »

§. 34. Ἰωάννης ὁ Βέκκος ἀνὴρ εὐφυὴς καὶ προκατα-
ληπτικῆς ἐπιδείξεως διάτε τὸ εὐπαῤῥησίαστον, καὶ τὴν
θύραθεν καὶ ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν, διὸ καὶ ἐν ὑπολήψει
παρὰ πᾶσιν, οὐ μόνον δ᾽ἀλλὰ καὶ οὐκ ἐξ ἐμφανοῦς, ἀλλ᾽ἐκ
λόγου προσβαλλεῖν ἱκανὸς, « οἷος ἐκεῖνος τὰ τοιαῦτα! »
ἔδοξεν εἰς Μιχαὴλ τὸν αὐτοκράτορα ἁρμόδιος εἰς τὸ
πεῖσαι τοὺς ἀποδιοπομπουμένους τὴν μετὰ τῶν Δυτικῶν
ἕνωσιν, ἣν ἐσπούδαζε τότε φοβούμενος μήπως οἱ δυτι-
κοὶ κυρήξωσι σταυροφορίαν κατ᾽αὐτοῦ, ὡς ἀνασώσαν-
τος τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκ τῆς καταδυναστείας τῶν
ἑβδομήκοντα χρόνους ἢ καί τι πλέον κρατησάντων αὐτῆς
δυτικῶν. Ὅθεν προσεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα ἀναζωσθῇ εἰς τὸ
ἔργον· ἀλλ᾽αὐτὸς οὐ μόνον ἀνένευσεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἱστο-
ρικὸν ἐκεῖνο ῥητὸν εἶπε (α)· διὸ καὶ ὡς παρήκοος τῆς βα-
σιλικῆς ἐπιταγῆς, αὐτός τε ἐβλήθη καὶ σύμπασα ἡ συγγε-
νολογία αὐτοῦ εἰς δεσμωτήριον, ὅπου ὄντα ἔπεμψεν εἰς
αὐτὸν ὁ μονάρχης τὰ ὑπὸ Βλεμμίδου, ἀνδρὸς κἀκείνου
σοφοῦ μὲν, παλιμβούλου δὲ, καὶ ὡς δεικνῦσι τὰ ὑπ᾽αὐτοῦ
συλλεχθέντα ἀποσπασμάτια ἐκ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων
(ὧν τὰ πλεῖστα ἢ παρενέγραψεν ἢ ἐκολώβωσεν ἢ καὶ διέ-
στρεψεν εἰς ἀθῴωσιν δῆθεν τοῦ παπικοῦ νεωτερισμοῦ) οὐκ
ἀμωμήτου χαρακτῆρος. Ταῦτα τὰ πολλῆς νοθείας ἔμπλεα
γνωμάτια ἀναγνοὺς ὑπεκρίθη ὅτι ἐπείσθη, ὡς ἔςιν εἰπεῖν
τὸ « καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ » ἀπροκριματίστως, διότι εὕρηται ἐν
τοῖς πατράσι τὸ « δι᾽Υἱοῦ. » Ὅθεν ἐξελθὼν τοῦ δεσμωτη-
ρίου προεχειρίσθη μὲν Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως,
πολλῆς δ᾽ἀπήλαυσε τῆς τοῦ Κρατοῦντος εὐνοίας τε καὶ
χάριτος (Παχυμερ. Μιχαὴλ Παλαιολ. Ε΄. 24), ἀλλὰ τοῦτο
μόνον ἀσυντελὲς ἐδόκει εἰς τὸν σκοπὸν, ὁ Βέκκος μηχα-

(α) Τότε διαιρῶν ἔλεγεν· ὡς οἱ μὲν ἐπί τινι καί εἰσι καὶ λέγονται, οἱ δὲ οὔτε
εἰσὶν οὔτε λέγονται, οἱ δὲ λέγονται μὲν οὐκ εἰσὶ δὲ, οἱ δὲ ἀνάπαλιν εἰσὶ μὲν οὐ
λέγονται δέ. Ἐν τούτοις τακτέον καὶ Ἰταλοὺς μὴ λεγομένους μὲν ἀλλ᾽ ὄντας ἐ-
νόχους αἱρέσει. (Παχυμ. Μιχ. Ε.΄ 12.)

SISMANOGLIO

νεύεταί τι ἔντεχνον. Ἰδοὺ πῶς· Θεόδωρος ὁ Ξιφιλῖνος,
« γεραρὸς ἀνὴρ » κατὰ τὸν Παχυμέρην (Ἰς. βιβ. Ε΄. αὐτ.)
μέγας Οἰκονόμος πατριαρχεύοντος τοῦ Βέκκου, συσχεδιά-
σας καθ᾽ἑαυτὸν τὸ ποιητέον, συνεβούλευεν αὐτῷ κἀκεῖνος
ἀντικαθυπισχνεῖτο, ἵνα μὴ γράφῃ εἰς ἀντίῤῥησιν περὶ δογ-
μάτων « μὴ δόξωμεν τοῖς κειμένοις παρεγχειροῦντες κἂν
» ὅ,τι λέγοιμεν· » Ἐξ ὧν γράφει ὁ Παχυμέρης (Ἀνδρ.
Παλαιολ. Α. 9.)— « Τέως εἰς ἀποφυγὴν τοῦ ἐγκλήματος
καὶ τρισὶ κεφαλαίοις τὸν ἐπὶ τῇ τῆς Ὀρθοδοξίας ἡμέρᾳ ἀ-
ναγινωσκόμενον Ὅρον ἐπ᾽ἐκκλησίας ἐπηύξανε προςιθεὶς,
ποιούμενος ὑπ᾽ἀνάθεμα τρίτον τὸν ἤτοι δοξάζοντα, ἢ αἴ-
τιον, ἢ μετὰ τοῦ Πατρὸς συναίτιον τὸν Υἱὸν τοῦ Πνεύμα-
τος, ἢ συγκσινωνεῖν ἐν γνώσει καταδεχόμενον τοῖς οὕτω
λέγουσι καὶ δοξάζουσι· ταῦτα ἔλεγε, ταῦτα ἔγραφεν· εἰ
δ᾽ἀνήκει τί, φησι, τῇ δ ι ὰ εἰς τὸν τῆς αἰτίας λόγον, τοῦτο
τόλμημα μὲν λέγειν, εἰ ἐννοεῖν· εἰ δέ τις τολμῴη τὸ ἐκ
τοῦ λόγου μὲν ἐρεῖ ἐμφαινόμενον, αἰτίαν δὲ πάντως ἀποί-
σεται τοῦ τολμήματος· ταῦτα κατὰ τὸν Βέκκον ταῖς ἀλη-
θείαις καὶ πλέον οὐδὲν, » —ἐξ ὧν λοιπὸν γράφει ὁ ῥηθεὶς
ἀκριβὴς καὶ ἀμερόληπτος ἱστορικὸς, εἶπεν ἄν τις τὸν Βέκ-
κον, οὐ προστιθέμενον μὲν τῇ ἑτεροδοξίᾳ ἐν συνειδήσει,
ἀλλ᾽ὅτι θέλων οἰκονομεῖν τὸ ἀνοικονόμητον, καὶ εὐπροσω-
πίζειν τὸ δυσειδὲς τῆς καινοτομίας ἐπὶ τῇ ἑνεςώσῃ γ[illegible]
λαθὼν διὰ τὸ λοξοδρόμον καὶ ἄστιβον τῆς πορείας [illegible]
ἐνέβαλεν ἑαυτὸν εἰς βάραθρον. ἀλλ᾽ἐπειδὴ μικροῦ δε[illegible]
τες ἐναντιούμενοι τῷ Βέκκῳ ἐγκαλοῦντες καὶ ἀποκα[illegible]
αὐτὸν προδότην τῆς προγονικῆς εὐσεβείας, ἔγραφον π[illegible]
ἅπερ παρώξυνον Μιχαὴλ τὸν αὐτοκράτορα σπουδάζοντα, [illegible]
προέφημεν, παντὶ τρόπῳ τὴν ἕνωσιν, ἧς γενομένης, ὑπι[illegible]
χνεῖτο ὁ Πάπας, ἦν δ᾽οὗτος Κλήμης ὁ Ε΄. ἀναχαιτίσαι
τὴν τῶν δυτικῶν ὁρμὴν κατὰ τῆς πόλεως· « καὶ τῷ κατα
σφᾶς ἀσφαλεῖ τὴν τῶν ἄλλων ὀργὴν ἐξέκαιον, » λέγει ὁ
αὐτὸς Παχυμέρης, ὑπήχθη καὶ ὁ Βέκκος « γράφειν καὶ
ἀ π ὸ τ ῶ ν Γ ρ α φ ῶ ν συνιστᾶν ὡσαύτως » ὡς οὐκ ἔσφαλ-
ταί σφισιν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν τῶν Ἐκκλησιῶν καταπραξα-

μένοις εἰρήνην· ἀλλὰ καὶ χωρὶς τοῦ εἰς συμφέρον προβῆναι,
αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἀσφαλῶς ἔχειν ἐκείνοις πράξασι, συγ-
κροτουμένην καὶ παρὰ τῶν Γραφῶν ἄλλοθεν. » Ἐν
τούτοις ἰδοὺ πῶς ἡ περὶ τῆς προσκαίρου σιγῆς σοφὴ συμ-
βουλὴ τοῦ μεγάλου Οἰκονόμου ἐστεφάνωται, καὶ αἴσιον
εἴληχε πέρας. Ὁ Ξιφιλῖνος οὗτος εἶχε δύο γαμβροὺς, τὸν
μὲν, Πεντεκκλησιώτην ἐπωνυμούμενον, κεκτημένον κώ-
δηκα σῶον, ὥς φησιν ὁ Βέκκος, ἀρχαιότατον διαφόρων
λόγων τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου Νύσσης, τὸν δὲ, Ἐσκαμ-
ματισμένον ἐπιλεγόμενον, Ῥεφερενδάριον ὄντα καὶ αὐτὸν
τοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Βέκκου. Σύμπασα οὖν ἡ
οἰκογένεια ἦν, ὡς ἕκαςος ὁρᾷ, ὑπὸ τὰ νεύματα τοῦ Βέκκου.
Ὁ οὖν Ξιφιλῖνος δανείζεται παρὰ τοῦ γαμβροῦ τὸν ῥηθέντα
κώδηκα δῆθεν εἰς ἀνάγνωσιν, καὶ δὴ, ὡς ἡ συνέχεια τῶν
πραγμάτων ἀπαιτεῖ, καὶ ἡ ἐπιδειχθεῖσά τε καὶ μέχρι τοῦ
νῦν ἐπιδεικνυμένη ὑπὸ τῶν παπιστῶν ἐναγώνιος σπουδὴ
περὶ τὸ γεγονὸς, προδιοικήσει τε καὶ ὑποθήκαις τοῦ Βέκκου,
παρεγγράφει ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίῳ τὴν ΕΚ, ἣν πρὸς
διάκρισιν σεσημειώκαμεν γράμμασι κεφαλαίοις ἐν τῇ ἀ-
νωτέρω ἐπαχθείσῃ περικοπῇ. Εὐθὺς οὖν ὁ μὲν ὡς τάχα εὐ-
ρὼν σύμφωνον καὶ τὸν Γρηγόριον Νύσσης, ἐν παναρχαιοτά-
τῳ καὶ ἀλωβήτῳ δῆθεν κώδηκι, εἰς τὴν Λατινικὴν δόξαν,
ὥστε λέγεσθαι ἀνέκαθεν ὀρθοδόξως καὶ παρὰ τοῖς πατράσι
τὸ «καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ» παρὰ τῶν Γραφῶν, ἀσπάζεται τὴν
ἕνωσιν, πρότερον δῆθεν ἀποφεύγων αὐτήν. Ὁ δὲ Βέκκος
ὑποκρίνεται ὅτι ἐξ ἀπροόπτου τε καὶ ὅθεν οὐκ ἤλπιζε τάχα,
ἄλλου τινὸς ἀνακαλύψαντος, ἢ καὶ τηρήσαντος, εὑρίσκει
καὶ τὸν θεῖον Γρηγόριον συνηγοροῦντα τῇ αὐτοῦ δόξῃ, καὶ
ἑπομένως οὐχ ἥμαρτεν ἑνωθείς. Τοῦτο ὡς μία τις νέα καὶ
οὐσιώδης ἀνακάλυψις μέγαν ἐποίησε κρότον καὶ πολὺ
ὠφέλησε τοὺς περὶ τὸν Βέκκον· « πᾶσι δὲ δῆλον ἐγεγόνει
καὶ ἡμῖν αὐτοῖς καὶ αὐτῷ δὴ τῷ τὴν βίβλον ἔχοντι, καὶ
ἀντικαθισταμένῳ πρὸς τὰ ἡμέτερα, » λέγει ὁ Βέκκος. Συγ-
κεκρότηται οὖν σύνοδος, ἵνα ἐτασθῇ ἡ ὑπόθεσις· ὡς δὲ
καθυπεβλήθη εἰς ἐξέτασιν καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίον,

ὥσπερ τὸ κίβδηλον νόμισμα καὶ ἐκ τοῦ ἐπηχήματος καὶ ἐκ τῆς χωνεύσεως δῆλον γίνεται, οὕτω καὶ αὐτὸ ἔκ τε τοῦ ἀκαταλλήλου τοῦ φθέγματος καὶ πρὸς τὴν λοιπὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγίου ἀντίξοον, καὶ τῆς λογικῆς ἀναλύσεως προδιδόμενον, οἱ ὑπερασπιςαὶ τῆς προγονικῆς ὀρθοδοξίας διεμαρτύροντο παρεφθαρμένον εἶναι, καὶ ὅτι ἡ πρόθεσις ΕΚ ἐν τῷ «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται» ξένη καὶ τῆς ὑφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λόγου καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ συγγραφέως καὶ τῆς Γραφικῆς ῥήσεως, ἣν ἐπάγει ὁ Θεῖος Γρηγόριος εἰς δεῖξιν. Πρῶτον μὲν γὰρ τί βούλεται τὸ, «καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς λέγεται, καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται·» κατὰ γὰρ τὸ παπιστικὸν δόγμα ὁ ἑλληνιστὶ λαλῶν ὤφειλεν εἰπεῖν μᾶλλον «ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ εἶναι λέγεται, ἢ καὶ, προσμαρτυρεῖται· δεύτερον δὲ μαρτυρεῖταί τι, ὅταν λέγηται τὸ αὐτὸ ὑπὸ τοῦ μάρτυρος· οἷον ζητεῖται, εἰ ὁ δεῖνα εἶπε τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον, καὶ εἰσάγεται τρίτος τις μαρτύρων, ἵνα δ' ὅμως ἢ μάρτυς, ὠφείλει ἀπαναλαβεῖν καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς τὸ ζητούμενον, ἤτοι ναὶ, ἢ οὔ, εἶπε τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἐπάγει τὴν Γραφὴν μάρτυρα· « παρὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς· » εἰς τί δὲ μάρτυρα; εἰς τὸ, «καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα, » λέγουσιν οἱ περὶ τὸν Βέκκον. Ἀλλὰ τὸ χωρίον τῆς Γραφῆς τὸ ἐπαγόμενον εἰς μαρτυρίαν λέγει, « εἴ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει κτλ. » ὥστε ὁ μάρτυς οὐ λέγει «καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα,» ἀλλὰ καὶ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα· πάντως δὲ καὶ ἀλλαχοῦ οὕτω λέγει ἡ Γραφὴ, «ἐξαπέςειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ·» ὥστε ἀμφότεραι αὗται αἱ γραφικαὶ μαρτυρίαι ψευδίζουσι τὴν ΕΚ, καὶ ὡς παρέγγραπτον ἐλέγχουσιν. Ὅτι δὲ ἀπολύτως καὶ ἀναντιῤῥήτως αὕτη ἡ ΕΚ εἰσήχθη δολίως, διὸ καὶ ἀλόγως καὶ παρὰ τὸν νοῦν τοῦ Συγγραφέως δηλοῖ, πλὴν τῆς Γραφικῆς μαρτυρίας, καὶ ἡ συνέχεια τοῦ λόγου αὐτοῦ· εἰπὼν γὰρ τὸ Πνεῦμα « καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς λέγεται, καὶ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται,» ἐπιφέρει ἐν συμπεράσματι, «οὐκοῦν τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ ὂν,

(εἶπε γὰρ πρότερον γ'. ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται) καὶ τοῦ Χριστοῦ Πνεῦμά ἐστι·» καὶ παρακατιών: θ'.«ὥσπερ Χριςοῦ τὸ Πνεῦμα λέγομεν, οὕτω καὶ τοῦ Πνεύματος Χριςὸν ὀνομάσαι» (οὐ δυνάμεθα). Ὥστε ἀπολύτως καὶ πρότερον κτητικῶς «τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα,» καὶ οὐχὶ προθετοπτώτως «ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα» εἴρηκε. Δεύτερον, ἐν μὲν τῷ γ'. ἐδαφίῳ ἐθεηγόρησε τὰς θείας προόδους, (ἐν ᾧ ῥητῶς καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἐκπόρευσιν) καὶ τὸ ἀγέννητον τοῦ Πατρός· καὶ ταῦτα ἴδια τοῦ Πατρὸς ἐκάλεσεν. Ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς ἐδαφίοις δ'. ε'. ς'. καὶ ζ'. τὰς τῶν προόδων πρὸς ἀλλήλας σχέσεις, καὶ τί τὸ ἀντιστρέφον καὶ μήπως οὖν ἐν τούτῳ οὕτω συγκεχυμένως καὶ κομματικῶς καὶ ἀτόπως ἤμελλε λαλῆσαι περὶ τῆς ἐκπορεύσεως καὶ τοῦ εἶναι τοῦ Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ; Οὔτε ἀρχάριος μαθητὴς συντάσσων, ἐποίει ἂν τοιαύτην φαύλην σύνταξιν νοήματος. Δόλῳ τοίνυν ἡ ΕΚ ἐκείνη ὑπὸ τοῦ Βέκκου, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀδεξίως εἰσήχθη παρεγγραφεῖσα, ὥςε καὶ μικρὰ γνῶσις γραμμάτων ἀνακαλύπτει τὸ ψεῦδος. Ἀλλ' ἡ περὶ τὴν μεροληψίαν καὶ αἵρεσιν σπουδὴ οὐκ ἐρυθριᾷ οὔτε σέβεταί τινα· διὸ ὁ Βέκκος τὸ σαθρὸν τῆς τοιᾶσδε ἑαυτοῦ κακουργίας συνειδὼς, δι' ἑτέρου κακουργήματος προλαβεῖν πειρᾶται τὸν ἔλεγχον, διὰ συκοφαντίας κατὰ ἀθῴων, καὶ αὕτη ἐστὶν ἀρχαία μέθοδος τοῦ παπισμοῦ, ἣν ἀκολουθοῦσιν οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ καὶ μέχρι τῆς σήμερον, ὡς ἐν τοῖς ἑπομένοις ὀψόμεθα καὶ τὸν σοφὸν Καρδινάλιν Μάϊ, ὅπου ὁ Παπισμὸς ςιγματίζεται, βοῶντα διὰ προκατάληψιν τῶν ἀμαθῶν fraus Schismaticorum!! δόλος τῶν σχισματικῶν. Ἐν τούτοις θνήσκει ὁ Ξιφιλῖνος, ἀλλ' οὐ μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ εἰς τὸν αἰδέσιμον καὶ τιμιώτατον διὰ τὴν ἀρχαιότητα κώδηκα κακούργημα αὐτοῦ. Ἐπειδὴ μέντοι ἐξεταζόμενος ὁ κώδηξ καὶ καλλιγραφικῶς καὶ ἐκ τοῦ μέλανος εὐκόλως ἂν προὔδιδε τὴν ἀνόσιον ὄψιμον χεῖρα, ὁ δὲ Βέκκος ἦν τῶν ὡς οἷόν τε προβλεπτικῶν κιβδηλοποιῶν, ἐσκέφθη ὅτι ἡ προσγραφεῖσα ΕΚ ἀπαλειφομένη ἐκεῖθεν, καὶ λελωβωμένου μένοντος τοῦ ἐδάφους, τάχα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας,

παρεῖχεν ἂν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὴν ῥοπὴν μείζονα, ἢ οὕτως ὕποπτος κειμένη ἐκεῖ, διπλοῦν ἐπιφέρουσα τὸν ἔλεγχον ἔκ τε τοῦ νοήματος καὶ τῆς γραφῆς. Ὅθεν ἢ αὐτὸς ἀπ' εὐθείας ἢ διὰ τοῦ κὺρ Ῥεφερενδαρίου συγγάμβρου ὄντος τοῦ κεκτημένου τὴν βίβλον, ἐκκόπτει σιδήρῳ τὸ μέρος, ὥστε μένειν οὐλήν τινα, καὶ ἀφίησι τὴν ὑπόθεσιν πρὸς καιρὸν ἀμνημόνευτον. Μετὰ ταῦτα ὁ Βέκκος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἀπεριέργως δῆθεν καὶ μεταξὺ λόγων, ἐμνήσθη καὶ τοῦ κώδηκος, καὶ ἐπυνθάνετο τὰ περὶ αὐτοῦ· τοῦ δὲ κὺρ Ῥεφερενδαρίου ἐξιστορήσαντος ἐν κατανύξει ψυχῆς τὸ καταπραχθὲν παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν κώδηκα, ὅτε δῆθεν ἀντεφέρετο ἔτι τοῖς ἑνωθεῖσιν, ἀλγεῖ ἄλγος, οἷον οὐκ ἂν ἔχοις εἰκάσαι, ταράσσεται, θρηνεῖ, ὡς ἂν δηλονότι σύμπασα ἡ διδασκαλία τῆς ὀρθοδόξου Καθολικῆς πίστεως συνέθνησκε τῇ ἀπαλειφθείσῃ ΕΚ. Διὸ καὶ ἐμμέριμνος γενόμενος, ὡς ἐπὶ ἀπροσδοκήτως συμπεσόντι κακῷ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ τοῦ θριάμβου, συγκροτεῖ ἅμα τῷ λόγῳ σύνοδον, συσκέπτεται περὶ τῆς θεραπείας τοῦ ἀνηκέστου τούτου κακοῦ, καὶ κοινῇ βουλῇ ἁπάντων τῶν περὶ τὸν Βέκκον ἀποφασίζεται, ὅπως γένηται πρᾶξις ἰδία συνοδικὴ in perpetuam rei memoriam, ἐκτραγῳδοῦσα τὸ καταπραχθὲν, ὡς ἐκ τῆς κατανυκτικῆς ἐξομολογήσεως τοῦ κὺρ Ῥεφερενδαρίου τοῦ καὶ κατεργασαμένου τὸ κακόν· ἴσον δὲ τῆς Πράξεως (*) τῆς Βεκκικῆς

(*) Ἡ πρᾶξις αὕτη φέρουσα ἐποχὴν ς,ψπή, περιέχει ἐκτεταμένην καὶ μικροῦ δεῖν τριπλῆν τῆς καθ' αὐτὸ ὑποθέσεως ἔκθεσιν περὶ κιβδηλίας· εἶτα ἐκθεὶς τὰ περὶ τοῦ ῥητοῦ· τίνι τρόπῳ ἐνέχυρσε τῇ μοιραίᾳ ἐκείνῃ καὶ μοναδικῇ ΕΚ ὁ Ξιφιλῖνος, καὶ πῶς ὠφέλησεν αὕτη ἡ θαυμασία ΕΚ εἰς τὴν ἕνωσιν, καὶ πῶς ὁ μὲν τέθνηκεν, ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Κ. Ῥεφερενδάριος «χρῆται σιδήρῳ καὶ ἐκκόπτει τὸ ΕΚ.» Ἀλλ' ὅτε ἔληξε τούτῳ τὸ ἰδιόγνωμον καὶ τῆς εἰρήνης ἐγένετο, καὶ μεθ' ἡμῶν τὸ κοινωνικὸν ἔσχε, λέγει ὁ Βέκκος, ἔτυχέ πως ἀναμνησθῆναί ποτε τὴν ἡμῶν μετριότητα τῆς δηλωθείσης βίβλου·» καὶ μαθοῦσα ἡ μετριότης αὐτοῦ παρὰ τοῦ Ἐσκαμματισμένου τὸ γεγονὸς ἐτραυματίσθη μέσην τὴν καρδίαν «καὶ ἐμμέριμνος λογισμὸς καὶ σὴς ὀστέων ἐμπίπτει τῇ ἡμῶν μετριότητι, ὅπως τοιοῦτον ῥητὸν ἐνοθεύθη (ἴσ. γράφ. νοθευθὲν) τὴν ἀξιοπιστίαν ἀπώλεσε τῇ ἐκκλησιαστικῇ εἰρήνῃ τὰ πολλὰ συμβαλόμενον· καὶ ὅπως χρόνοις τοσούτοις τὸν κίνδυνον ἀποδρὰν,

συνόδου διασωθὲν ἐν τῇ τῶν Παρισίων Βασιλικῇ Βιβλιοθήκῃ ὥς τι ἕρμαιον εὑρὼν, κατεχώρησεν ὁ Ἀλλάτιος ἐν τῇ κατ' αὐτὸν συμφωνίᾳ τῆς τε Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐπιλέγων· «Τὸ ἐκ τῆς Βασιλικῆς Βιβλιοθήκης παρὰ τοῦ ἐλλογιμωτάτου Ἰωάννου Αὐβέρτου κοινωθὲν μοι ἄξιον ὡς ἀληθῶς καὶ σπάνιον τοῦτο μνημεῖον ἐγγράφω ἐνταυθὶ, ὅπως οἱ τοιοῦτοι συκοφάνται μάθωσι καὶ ἐξ αὐτοῦ πότερον οἱ Λατῖνοί εἰσιν ἢ οἱ σχισματικοὶ Ἕλληνες οἱ τὰ τὰ τῶν ἁγίων Ἑλλήνων Πατέρων συγγράμματα διεφθαρκότες.» Ἀληθῶς δὲ καίτοι ἄκων ὁμολογεῖ δ' ὅμως ὁ Ἀλλάτιος, ὅτι τοῦτο τὸ κακούργημα, ὡς καὶ ἄλλα τινὰ εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς κώδηκας κακῶς καὶ ἀδεξίως οἱ Γραικοὶ

ὅτε καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐσφάδαζε πόλεμος (νοεῖ βέβαια τὴν κατὰ τὸν θεῖον Φώτιον καὶ ἱερὸν Μιχαὴλ τὸν Κηρουλάριον ἐποχὴν), ἀρτίως παρεχαράχθη ὑπὸ ἀποτόμῳ τομεῖ, ὡς μήτε τὸ ἐντεῦθεν τοῦ ἐκλείποντος ἀσφάλειαν τῆς ἐκκλησίας εἶναι, μήτε μὴν προστεθέντος καὶ πάλιν τὸ ἀξιόπιστον ἔχειν τὴν βίβλον καὶ ἀσφαλὲς, ἐκ τοῦ προσφάτως λογίζεσθαι προστεθῆναι διὰ τὸ τοῦ ξύσματος ὕποπτον. Κοινοῦται τοίνυν τὰ περὶ τούτου ἡ μετριότης ἡμῶν τοῖς παρευρεθεῖσιν ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσιν ἀδελφοῖς ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῖς, ἀναζητεῖ θεραπείαν τοῦ πράγματος, σκοπεῖ σὺν αὐτοῖς πῶς ἂν ἐπανασωθείη τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ ἑαυτῆς δίκαιον! καὶ κοινὴ βουλὴ προβαίνει, καὶ γνώμη συνοδικὴ, εἶναι μὲν τὸν τόπον κενὸν καθ' ὃν τὸ ΕΚ κείμενον διαγέγραπται· ὅτι μηδ' ἀσφαλὲς ἀπόγε τοῦ νῦν γραφῆναι καὶ πάλιν αὐτὸ, ὑποψίαν τοῖς εἰσέπειτα ἔχον τὸ διὰ τῆς γραφῆς ὑπόγυον, σημειωθῆναι δὲ τὰ τοῦ πράγματος καὶ κοινὴν μαρτυρίαν καὶ πίστιν ἐντεῦθεν εἶναι, ὅπως τὸ γραφὲν παρεχαράχθη ῥητὸν διὰ τὴν τῶν ἐπιγόνων ἀσφάλειαν. Μηδὲ γὰρ εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦδε οὕτω σημειωθέντος τοῦ ἀληθοῦς διαπιστεῖν τινα, καὶ προφάσεις ἃς οὐ χρὴ κατὰ τοῦ ῥητοῦ προφασίζεσθαι!!! Ἔδοξε τοῦτο κοινῶς καὶ ἤδη τὴν σήμερον περατοῦται διὰ τῆς παρούσης συνοδικῆς πράξεως, ὁμολογοῦντος μὲν καὶ πάλιν τοῦ Ῥεφερενδαρίου καὶ οὐκ ἀρνουμένου τὸ σύνολον ὅτι τὸ ΕΚ παρ' αὐτοῦ διαγέγραπται, ζητοῦντος δὲ καὶ συγγνώμην, ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἀφ' ἡμῶν οὗτος ἐσχίζετο τὸ τοιοῦτο πεποίηκεν. Ὅθεν καὶ ἡ παροῦσα συνοδικὴ πρᾶξις εἰς δήλωσιν γεγονυῖα ἀπετέθη τῷ καθ' ἡμᾶς χαρτοφυλακίῳ εἰς ἀσφάλειαν μὲν τῶν εἰσέπειτα, ὠφέλειαν δὲ τῶν ἐντυγχανόντων τῇ βίβλῳ, μανθανόντων ἐντεῦθεν καθαρὰν καὶ ἀδόλευτον τὴν ἀλήθειαν!!!» Ταῦτα ἀναισχύντως ὁ κιβδηλοποιὸς Βέκκος καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ὁμόφρων σύνοδος παρ' Ἀλλατίῳ (De Eccl. Occ. et Orient. perpet. Consens. L. III. C. I. §. V.).

ἐποίησαν· ἀλλὰ πότε καὶ διὰ τί; ὅτε ἡνώθησαν μετὰ τῆς Ῥωμάνας Ἐκκλησίας, καὶ εἰς ὑποστηριγμὸν τοῦ Παπισμοῦ, κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων Παπιστῶν, οἵτινες πρὸ τοῦ Βέκκου νενοθεύκασιν ἐν τοῖς Λατίνοις πατράσιν οὐκ ὀλίγα, ὧν τεσσαράκοντα τέσσαρα ἐξήλεγξε καὶ τῷ Χ. ἐχάραξεν ἐγκαύσας τὸ μέτωπον τοῦ Παπισμοῦ κριτικῇ τῇ ὀξυνοίᾳ καὶ γεωμετρικῇ, οὕτως εἰπεῖν, τῇ ἐνεργείᾳ ὁ ἀείμνηστος Ζοιρνικαῦϊος, καὶ περὶ ὧν, ὁ μὲν ἐν ἁγίοις Φώτιος, μὴ ὑποπτευόμενος εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας ἐληλακέναι τὸν νεωτερισμὸν (ὃ γὰρ οὐ τολμᾷ τις οὐδ' ἄλλον τολμᾶν οἴεται), ὡς μὴ εἰδὼς τὴν Λατινίδα καὶ μὴ δυνάμενος κρίναι ἐκ τῶν ὁλικῶν συγγραμμάτων αὐτῶν, ὅμως δὲ ἀγόμενος ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνοδικῶν Ἀποφάσεων, καὶ ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως, ἣν κατ' ἔθος ἔπεμπον ἀμοιβαίως πρὸς τοὺς Πατριάρχας οἱ κατὰ καιροὺς ἀναγορευόμενοι Πᾶπαι, καὶ ὧν εἰς τὴν πρόσφατον παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ Α΄. πρὸς Ταράσιον τὸν Πατριάρχην, θεῖον τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, ἀναφέρεται ὁ αὐτὸς Φώτιος, ὑπετίθετο παρεκτροπήν τινα καὶ ἰδιορρυθμίαν ἐπίμομφον τῶν Λατίνων Πατέρων κατά τινα χωρία, διὸ καὶ λέγει ταύτην τὴν ἀντικαθολικὴν δοξασίαν, ὅτι ὡς ὁ Χὰμ τὴν αἰσχύνην τῶν πατέρων αὐτῶν ἀνακαλύπτουσιν. (Φωτ. Ἐγκυκλ.) Ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Βέκκος δικαίως (ὅρ. Παχ. Μιχ. Παλαιολ. Α΄. 8.) κατεγίνωσκεν ἀσθένειαν τῆς λύσεως. Ὁ ἱερὸς ὅμως Μάρκος εἰς τὸ ἀληθὲς τῆς ὑποθέσεως προσεγγίζων ὡς φωράσας αὐτοὺς ἔλεγε: «Τὰς δὲ τῶν δυτικῶν πατέρων καὶ διδασκάλων φωνὰς ὄντως (γρ. αἷς τὴν) αἰτίαν τοῦ Πνεύματος τῷ Υἱῷ διδόασιν οὔτε γνωρίζω, καὶ γὰρ οὐδὲ μετεβλήθησάν ποτε εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, οὐδ' ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐδοκιμάσθησαν, οὔτε παραδέχομαι, τεκμαιρόμενος ὅτι διεφθαρμέναι εἰσὶ καὶ παρέγγραπτοι διά τε πολλῶν ἄλλων καὶ διὰ τοῦ χθὲς καὶ πρώην προσενεχθέντος παρ' αὐτῶν βιβλίου τῆς (Ζ΄.) Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὸν Ὅρον ἔχοντος μετὰ καὶ τῆς ἐν τῷ Συμβόλῳ προσθήκης, ὅπερ ἀναγνωσθὲν ὁπόσην αὐτῶν αἰσχύνην κατέχεεν ἴσασιν οἱ παρόντες. Ἀλλ'

οὐδ' ἐναντία ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις καὶ τοῖς κοινοῖς αὐτῶν δόγμασιν, ἀλλ' οὐδ' ἂν ὅλως ἀσύμφωνα τοῖς ἀνατολικοῖς διδασκάλοις ἔγραψαν οἱ πατέρες ἐκεῖνοι, οὐδ' ἑαυτοῖς ἀνακόλουθα, καθάπερ δι' ἄλλων πολλῶν ἐκείνων ῥητῶν ἀποδείκνυται.» Καὶ πάλιν· «Ἐγὼ οὐκ οἶδα εἰ τῶν παρ' ἐκείνοις δηλωθέντων ἁγίων εἰσὶ τὰ προσκομισθέντα ῥητά· εἰ οὖν ἀπολογήσομαι ἐρῶ ταῦτα νόθα· καὶ εὐθὺς εἶπον αὐτῷ τινες, (ἦσαν δ' οὗτοι οἱ λατινοφρονήσαντες Βησσαρίων, Ἰσίδωρος κτλ.) ὅτι, εἰ εἴποις αὐτὰ νόθα, ὑβρίσεις τοὺς ἁγίους καὶ ἐγερεῖς διχόνοιαν..... ὁ δὲ εἶπεν οὐχ' ὑβρίσω τοὺς ἁγίους, ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἔχομεν ἡμεῖς τοὺς λόγους, ἐν οἷς εὑρίσκονται ταῦτα τὰ ῥητά, οὐδὲ ἡμῖν εἰσι γνώριμα, οὐδὲ γὰρ ἠκούσαμεν αὐτὰ μέχρι τοῦ νῦν, τὰ μὲν ῥητὰ παραγράψομαι ὡς ἀμφιβάλλων, ἐπεὶ οὐκ ᾔδειν αὐτά, τοῖς δὲ ἁγίοις τὸ ὠφειλόμενον ἀποδώσω σέβας.»

§.35· Ἀλλ' ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ προκείμενον. Ὁ Μακαρίτης Ζοιρνικαύϊος (περὶ τῆς Ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματ. πραγμ. Β.' καὶ Γ'. περὶ τῶν διαφόρων παραφθορῶν κακουργηθεισῶν παρὰ τῶν Παπιστῶν ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων Πατέρων) ποιήσας τῇ συνήθει αὐτῷ ἀφύκτῳ λογοκρισίᾳ τὸν ἀναμφισβήτητον ἔλεγχον τοῦ Βεκκικοῦ τούτου δόλου, ὃν ἄλλως καὶ αὐτὸς ὁ ἐν Ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ ποιεῖ διὰ τῶν προηγουμένων καὶ ἑπομένων τῇ ὀθνείᾳ ἐκείνῃ καὶ ἀτόπῳ ΕΚ λόγῳ ντε καὶ συλλογισμῶν αὐτοῦ, ὡς ἑωράκαμεν (§.34), φέρει ἀξιόχρεων μάρτυρα καὶ τὸν περίπυστον Πάδρε Πεταύϊον, ἄνδρα Ἰησουΐτην μὲν καὶ ὀδὰξ ἐχόμενον, εἴ τις καὶ ἄλλος, τοῦ Παπισμοῦ, ἐν τούτῳ δ' ὅμως αἰδεσθέντα τὴν κραυγάζουσαν κατὰ τοῦ παπιστικοῦ τούτου δόλου Γραφικὴν ἀλήθειαν, καὶ ὁμολογοῦντα τὸ κακούργημα τοιοῖς δε λόγοις μειλιχίοις τε καὶ πεφυλαγμένοις. «Ἐγὼ τὴν τοῦ Γρηγορίου ῥῆσιν ἐκείνην· καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται, οὕτως ὑπολαμβάνειν ἐνάγομαι, ἀλλοτρίως ἐν αὐτῇ ἔχειν τὴν ΕΚ πρόθεσιν· μηδὲ

γεγραφέναι τὸν Γρηγόριον «τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς λέγεται, καὶ ΕΚ τοῦ υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται.» Οὕτω γὰρ (ἄνευ τῆς ΕΚ δηλαδὴ) τὸ τοῦ λόγου ἀκόλουθον ἀπαιτεῖ. κτλ.» (Πεταύϊος ἐν τῷ Ζ.' τῶν περὶ Τριάδος κεφ. γ.' §. ιδ.') Ἀλλὰ καὶ Λεκυϊῆνος καί τοι Δομηνικανὸς ἀνὴρ καὶ ἔκθυμος ὑπερασπιστὴς τοῦ νεωτερισμοῦ ἐπιμαρτυράμενος τὸν Πεταύϊον καὶ τὴν αὐτὴν γνώμην, ἀδεῶς καὶ φιλαλήθως ἀναφήνας (Disest. Damasc. I. §. 47) προσυποσημειοῖ· «Ἐξέστω δὴ κἀμοὶ προσυποσημειῶσαι ὅτι ὁ Συγγραφεὺς (ἤτοι ὁ Ἅγιος Γρηγόριος) ἐπιχειρηματίζει ἐκ διαφόρων ῥητῶν τῶν ἐν ταῖς Γραφαῖς, ἐν αἷς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον λέγεται μὲν ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον καὶ δὴ καὶ προσμαρτυρεῖται Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ, οὐδέποτε δ' οὐδαμοῦ, ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι.» Οὔγων δὲ ὁ Αἰθεριανὸς (Βιβ. β'. κεφ. γ'. ἐν τῇ Βιβλ. τῶν Πατέρ. Ἔκδ. Κολωνίας Τόμ. ΙΓ'. μέρ. β'. σελ. 378.) παραλαβὼν ὅλον τοῦτο τὸ τεμάχιον τοῦ Γρηγορίου εἰς ἀπόδειξιν δῆθεν τοῦ παπισμοῦ παρῆλθε σιγηλῶς τό, καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι, κρίνας τιμιώτερον κολοβῶσαι τὸν λόγον εἰς τὸ οὐσιωδέστερον τῆς συζητήσεως μᾶλλον; ἢ μιᾶναι τὰ χείλη αὐτοῦ τῷ τηλικούτῳ ἀναιδεῖ ψεύδει τοῦ Βέκκου· τὴν παράλειψιν ταύτην καὶ ὁ Πεταύϊος τηρήσας ἐσημειώσατο (ὅπου ἀνωτ. §. ιβ'.) hæc omifit Hugo. «Ταῦτα παρέλιπεν ὁ Οὔγων».

§. 36. Κατόπιν λοιπὸν τοιούτων ὑπερβατικῶν κρίσεων καὶ Γραφικῶν μαρτυριῶν ἐκσυριχθείσης τῆς δολίας παρεγγραφῆς ὑπὸ τοῦ κιβδηλοποιοῦ Βέκκου ἤδη πρὸ αἰώνων, ἀλγεῖ τῷ ὄντι ἡ ψυχὴ ἑκάστου φιλαλήθους ἀνθρώπου καὶ νάρκῃ συνέχεται, βλέπουσα τὸν ἐν λόγοις περίπυστον καὶ πορφύραν ἐμπεπορπημένον Καρδινάλιν Κ. Μάϊ ἐν μέσῳ τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος καταδεχόμενον θωπεύειν τὸ Οὐατικανὸν καὶ μιαίνειν τὸν κάλαμον αὐτοῦ ἐν τῷ εὐρωτιῶντι βορβόρῳ τοῦ Βεκκικοῦ ψεύδους, ὅπως προπηλακίσῃ τὴν καθολικὴν τῆς Ἐκκλησίας δόξαν, παρὰ μὲν τοῖς ἀμαθέσιν, οἷος καὶ ὁ τὴν Κονφουτατζιῶνε συμπιλήσας, μνηστευόμενος

ἴσως ἑαυτῷ ὑπόληψιν, παρὰ δὲ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τοῖς μι-
κρὸν Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ λογικῶν μαθημάτων μετέ-
χουσιν ἀπολιμπάνων εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα γεῦμα, οὐκ ἐρῶ
τῆς ἀμαθίας αὐτοῦ, πεπαιδευμένος γὰρ ὁ ἀνὴρ, εἰ καί τις
ἄλλος, ἀλλ', ὅπερ δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ αἴσχιστον, τῆς κακῆς
πίστεως τῶν τὴν παπιστικὴν δίκην ἀμυνομένων, ἣν ἐπιδεί-
κνυται προδήλως καὶ αὐτὸς, τηλικοῦτος ὢν, εἰς τοῦτο τὸ
θεῖον ζήτημα, ὑπερασπιζόμενος ἀναξίως πάντη τῆς παι-
δείας αὐτοῦ καὶ υἱοθετῶν τὴν νῦν καὶ ἀεὶ ἐλεγχομένην
σκότειον κιβδηλείαν τοῦ Βέκκου. Ἀλλ' ἔργον ἵνα κατα-
μάθῃ τις ἡλίκῃ πτωχαλαζωνίᾳ καὶ παιδαριώδει ἀφροσύνῃ,
ὁ τὴν Κονφουτατζιῶνε ἤτοι «τὴν ἀνασκευὴν τῆς ἐγκυ-
κλίου τοῦ σχιματικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως
Ἀνθίμου. Ἐν Ῥώμῃ 1854.» ῥαψῳδήσας, ἐκφράζει ταύ-
την τὴν τῆς Βεκκικῆς κιβδηλίας προστασίαν τε καὶ συμμα-
χίαν τοῦ προεπαινεθέντος Καρδινάλεως. «Ἀλλ' οὐ δυνάμε-
»θα ἐπισχεῖν ἑαυτοὺς, λέγει, μὴ καὶ δύο γέ τινα ῥη-
»τὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου Νύσσης ἐπιδεῖξαι, εὑρεθέντα
»μὲν ἐν ἀρχαιοτάτοις κώδηξι τῆς Οὐατικανῆς βιβλιοθήκης
»ὑπὸ τοῦ ἐλλογιμωτάτου Καρδινάλεως Μάϊ, καταχωρη-
»θέντα δὲ ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείσῃ νέᾳ τῶν Πατέρων βι-
»βλιοθήκῃ τόμ. Δ.' Ἐν τῷ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοί-
»νυν κατὰ τῶν Μακεδονιανῶν λόγῳ αὐτοῦ βουλόμενος ὁ
»Γρηγόριος δεῖξαι, ὅτι τὸ εἶναι τρίτον τῇ τάξει, οὐδεμίαν
»ἐπάγει μείωσιν τελειότητος ἐν αὐτῷ, χρῆται τοιῷδέ τινι
»παραδείγματι· τριῶν γὰρ ὑποτεθεισῶν λαμπάδων, εἴ τις
»ἅψει τὴν τρίτην διὰ τῆς δευτέρας, οὐκ ἂν φαίη, ὅτι τὸ τῆς
»τρίτης θερμὸν διὰ τοῦτ' ἔλαττόν ἐστιν ἢ τὸ τῶν δύο προ-
»τέρων, ἐν ᾧ πᾶς τις ὁρᾷ ὡς οὐκ ἂν ἦν τὸ παράδειγμα ἁρ-
»μόδιον, εἰμὴ ὁ Νύσσης ἐβούλετο δεῖξαι τὸ ἅγιον Πνεῦμα,
»ὑποτυπούμενον ὑπὸ τῆς τρίτης λαμπάδος, ἐκπορεύεσθαι
»ἐκ τοῦ Πατρὸς δι' Υἱοῦ, τοῦ ὑποτυπουμένου τῇ δευτέρᾳ
»λαμπάδι.» (Nova P. Bibl. T. jv. Sti Gregor. Nysseni
Serm. d. S. S. adversus Pneumatomachos Macedon. No 6)».
Τούτου τοῦ παραδείγματος τὴν ἐξέτασιν ποιήσομεν ἐν ἰ-

δίῳ χώρῳ· νῦν δὲ προχωρῶμεν εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ λό-
γου. «Ἡ δὲ δευτέρα μαρτυρία τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου ἐστὶν
»ἀπόσπασμά τι τῆς εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν τρίτης ὁμι-
»λίας αὐτοῦ, ἐν ᾧ φανερῶς γέγραπται· τὸ δὲ ἅγιον πνεῦ-
»μα καὶ ἐκ Πατρὸς λέγεται, καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσ-
»μαρτυρεῖται· τὸ δεσποτικὸν τῆς μεγαλοπρεποῦς μαρ-
»τυρίας τηλικούτου πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας ἀποδείκνυ-
»ται ἐν πλουσιότητι μαθήσεως πρεπούσης
»εἰς τὴν αὐτοῦ βαθεῖαν παιδείαν· ὁ γὰρ σοφὸς
»Καρδινάλις ἀφηγηθεὶς τὴν διαβόητον πρᾶξιν τοῦ πατριάρ-
»χου Βέκκου, ὅστις ἔν τινι συνόδῳ συγκροτηθείσῃ τῷ
»1280 ἀνεκάλυψε τὸν δόλον τοῦ Ἐσκαμματισμένου ἀπο-
»ξέσαντος τὴν πρόθεσιν ΕΚ ἐν τῷ περὶ οὗ ἡμῖν ὁ λόγος
»ἀποσπάσματι ἔκ τινος κώδηκος, ὃν ἐκέκτητο ὁ Ξιφιλῖνος
»μέγας Οἰκονόμος τῆς ἐν Βυζαντίῳ ἐκκλησίας, ἄρχεται
»ἑρμηνεύειν ὅτι ἡ πρόθεσις ἐκείνη εὕρηται οὐκ ἔλαττον
»ἢ ἐν ὅλοις ἐννέα ἀρχαιοτάτοις κώδηξι τῆς Οὐατικανῆς
»βιβλιοθήκης, ὧν εἷς ἀνάγεται μέχρι τοῦ ὀγδόου ἢ βέλτιον
»εἰπεῖν τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος, ὅ ἐστι διακόσια περίπου ἔτη
»πρὶν ἢ γενέσθαι τὸν Φώτιον, ὅτε ἡ περὶ τούτου τοῦ δόγ-
»ματος συζήτησις οὔπω ἐκεκίνητο. Ὁ ῥηθεὶς κώδηξ ἐωνήθη
»παρὰ τῆς Οὐατικανῆς βιβλιοθήκης ἐπὶ Πίου τοῦ ϛ.'
»μετακομισθεὶς ἐκ τῆς μονῆς τῶν τῆς Γρόττα Φεῤῥάτα
»μοναχῶν, ἐν ᾗ καὶ εὑρέθη. Τοιοῦτο μνημεῖον, ὥς γε πᾶς
»τις ὁρᾷ τιμιώτατον ὂν, ἤρκεσεν ἂν καὶ μόνον πεῖ-
»σαι πᾶσαν πείσμονα γνώμην. Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ
»σοφὸς Καρδινάλις μεταβὰς λαλεῖ περί τινος ἑτέρου κώ-
»δηκος ἐν ᾧ τὸ μόριον ΕΚ ἀπήλειπται οὐ μὴν δ' ὥστε καὶ
»μὴ διαφαίνεσθαι τὸ ἴχνος τῆς ἀπαλείψεως, καὶ ὁ
»σκιασμὸς τῶν ἀφαιρεθέντων γραμμάτων.
»Καὶ δὴ ἐπιχειρήμασι δεινοτάτοις δείκνυσι τὸ πι-
»θανὸν, αὐτὸν εἶναι ἐκεῖνον ἀκριβῶς τὸν κώδηκα, περὶ οὗ
»ὁ Πατριάρχης Βέκκος λαλεῖ, καὶ ὃν ὁ Ἐσκαμματισμένος
»ἔφθειρεν. Ἐν δὲ τῷ τέλει ἐνθυμίζει πάνθ' ὅσα χωρία ἀρ-
»χαίων συγγραφέων μνημονεύοντα τοῦ ῥηθέντος ἀπο-

»σπάσματος τοῦ Νύσσης ἀναφερομένου ὁλικῶς. Οὐ τοί-
»νυν ἡ Κατόλικη ἀλήθεια, ἀλλ' ἡ Φωτιανὴ αἵ-
»ρεσις ἀντιλέγει τοῖς πατράσι τῆς Καθολι-
»κῆς ἐκκλησίας·»

§. 29. Παρατρέχοντες τὰ μικρὰ σφάλματα ἀφορῶντα
τὸ ἱστορικὸν τοῦ κώδηκος τοῦ Ἐσκαμματισμένου· οὐ γὰρ
ὁ Βέκκος ἐξήλεγξεν, ἀλλ', ὡς ἐκ τοῦ συνοδικοῦ αὐτοῦ τοῦ
Βέκκου ἱστορήσαμεν, ὁ μὲν Βέκκος, λέγει, ἐκ περιστάσεως
ἠρώτησεν, ὁ δὲ Ἐσκαμματισμένος οἰκείᾳ βουλῇ καὶ ἐν ἐξο-
μολογήσει εἶπε τὸ γεγονός· οὔθ' ὁ Ξιφιλῖνος ἦν ὁ κεκτη-
μένος τὸν κώδηκα, ἀλλ' ὁ Καρδινάλις διέστρεψέ πως τὸ
ἱστόριον, ἵνα μή τις ὑποπτευθῇ τὴν ἐνυπάρχουσαν δολίαν
συνεννόησιν. Ἀλλ' ἐῶμεν τοῦτο. Ἡμεῖς προαπεδείξαμεν
καὶ λογικῶς καὶ Γραφικῶς, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ μάρτυσιν ἀπα-
ραγράπτοις διά τε τὴν σοφίαν καὶ τὴν θεολογικὴν παιδείαν
αὐτῶν, καὶ, ὅπερ μέγιςον, ἀνυπόπτων, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς
προασπιστὰς καὶ προμάχους τοῦ παπικοῦ δόγματος τοῦ τε
Πεταυΐου καὶ Λεκυιήνου, προαπεδείξαμεν, λέγω, καὶ ἡρμη-
νεύσαμεν τὴν πολύπλοκον κακουργίαν καὶ κιβδηλίαν τοῦ
Βέκκου, ἀλλὰ τυχὸν ἐρεῖ τις ὅτι ὁ Βέκκος οὕτως εὗρεν ἴ-
σως διεφθαρμένον τὸ χωρίον ἐν τῷ παλαιῷ ἐκείνῳ κώδηκι
ὑπὸ τῶν προτέρων πνευματομάχων αἱρετικῶν, τῶν δοξα-
ζόντων τὸ Πνεῦμα εἶναι ΕΚ τοῦ Υἱοῦ· διότι λέγει ἐν τῇ
αὐτῇ συνοδικῇ αὐτοῦ· « Μὴ ὑπολογισάμενος (ὁ Ἐσκαμμα-
»τισμένος) ὡς καὶ ἕτεραι βίβλοι εἰς τὸ αὐτὸ ἠρευνήθησαν
»κἀκεῖναι οὕτως εἶχον, καὶ τῷ ΕΚ ἐπλούτουν, καὶ τὸ ἀ-
»νόθευτον ἐξέφυγον! » Πάντως τοιαῦται διαφθοραὶ ὑπὸ
τῶν πνευματομάχων αἱρετικῶν, οἵτινες ἐσπούδαζον δεῖξαι
εἶναι τὸ Πνεῦμα ΕΚ τοῦ Υἱοῦ ἢ ὡς γέννημα ἢ ὡς κτίσμα,
ἢ καὶ ὡς ἐκπόρευμα αὐτοῦ, ἐγένοντο πρὸ τῶν παπιστῶν,
καὶ ἐνδεχόμενον οἱ ἀρχῆθεν παπισταὶ εὑρίσκοντες οὕτως
ἐκ γειτόνων τὴν δοξασίαν αὐτῶν πρὸς τὰ διεφθαρμένα ῥη-
τὰ, ὡς σημειοῖ καὶ ὁ Ἀββᾶς Ἰάγηρος (Abbé Jager. Vie de
Photius L jx. p. 345) « Les Macédoniens . . . ne différaient
» des Catholiques que parcequ'ils poussaient trop loin la

» conséquence de ce principe. » «Οἱ Μακεδονιανοὶ οὐ διέ-
» φερον τῶν Καθολικῶν (τῶν νῦν δηλαδὴ λεγομένων Κα-
» τολίκων), εἰ μὴ ὅ,τι προῆγον τὸ συμπέρασμα τῆς ἀρ-
» χῆς ταύτης (τὸ εἶναι δηλαδὴ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Υἱοῦ)
» πέραν τοῦ δέοντος, » εὐκόλως καὶ ἀνεξετάστως μετεχειρί-
σθησαν αὐτὰ, ἢ ἐν ἀγνοίᾳ ἢ καὶ ἐν γνώσει, ὡς ἀνωτέρω
μετεχειρίσθη ὁ Καρδινάλις Μάϊ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ Κονφου-
ταριςὴς τὸ παράδειγμα τῶν τριῶν λαμπάδων ἐκ τοῦ ἁγίου
Γρηγορίου, χωρὶς ἐξετάσεως ἂν ἀληθῶς τὸ παράδειγμα
συστιχῇ, οὐ λέγω κατὰ τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν τῆς ἐκ-
πορεύσεως, οὐ γὰρ περὶ αὐτῆς ὁ λόγος τῷ Ἁγίῳ ἐνταῦθα,
ἀλλὰ κἂν κατὰ τὴν παπιστικὴν, ἣν δι' αὐτοῦ σπουδάζοντες
συστῆσαι ἡμῖν, συνιστᾶσι μᾶλλον τὸν Εὐνομιανισμόν· ἰδοὺ
διὰ τί. Οἱ ὀρθόδοξοι ἔλεγον ὅτι ἡ Θεότης θεωρεῖται Ἐκ
Πατρὸς Δι' Υἱοῦ Ἐν ἁγίῳ Πνεύματι· ἤτοι ὁ λέγων Θεὸν
ὀφείλει ἵνα διατρέξῃ ἐποπτικῶς, οὕτως εἰπεῖν, κατ' ἰδέαν,
ἐν τῷ νοεῖν τὴν Θεότητα καὶ τὸ βασιλικὸν μονοκρατορικὸν
ἀξίωμα αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Πατρὸς διαβιβάζων τὸν νοῦν εἰς
τὸν Υἱὸν καὶ μέσον αὐτοῦ μεταβαίνων εἰς τὸ Πνεῦμα, ὅ-
που καὶ ὀφείλει στῆναι ΕΝ ἁγίῳ Πνεύματι· ὅθεν τὸ τοῦ
Βασιλείου ἐκεῖνο, « ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ Μονογενοῦς
» ἐπὶ τὸ Πνεῦμα διήκει· » ὅθεν καὶ τὸ τοῦ θείου Γρηγορίου
Ναζιανζηνοῦ λόγιον· Μονὰς (ἤτοι ἡ Θεότης) ἀπ' ἀρχῆς (ἤ-
τοι τοῦ Πατρὸς) εἰς δυάδα κινηθεῖσα (εἰς τὸν Υἱὸν) μέχρι
τριάδος ἔστη (εἰς τὸ Πνεῦμα)· ἀλλὰ καὶ πλεῖστα ἕτερα
λόγια ἐκφράζοντα ὀρθοδόξως τὴν ἰδέαν τῆς Θεότητος διή-
κουσαν ἀπὸ τοῦ Πατρὸς δι' Υἱοῦ, ἤτοι μεσιτεύοντος ἢ πα-
ρεμπίπτοντος τοῦ Υἱοῦ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι. Οἱ Εὐνομιανοὶ,
εἶδος Μακεδονιανῶν, σφαδάσαντες μάλιστα ἐπὶ Βασιλείου
τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ Γρηγορίου Νύσσης ἐν ταύτῃ τῇ κατ'
ἀρίθμησιν διαδρομικῇ, οὕτως εἰπεῖν, ἰδέᾳ τῆς Θεότητος
προσετίθεντο καὶ βαθμολογίαν οὐ μόνον ἀξιώματος, ἀλλὰ
καὶ φύσεως, οἱονεὶ ἀπὸ ἐντελοῦς Θεότητος τοῦ Πατρὸς
διὰ τῆς ἀτελεστέρας τοῦ Υἱοῦ κατιόντες εἰς ἀτελεστάτην
τοῦ Πνεύματος· ὅθεν, ὡς οἴδασιν οἱ τρόφιμοι τῆς Θεολο-

SISMANOGLIO

γίας, ἔλαβον τὸ ἐνδόσιμον οἱ δύο προμνημονευθέντες πα-
τέρες ἵνα συγγράψωσι τοὺς θαυμασίους ἐκείνους λόγους
κατὰ Εὐνομίου. Ὁ τοίνυν θεῖος Γρηγόριος, ἵνα ἔλθωμεν
εἰς τὸ παράδειγμα τῶν τριῶν λαμπάδων, ἀποδείκνυσιν ὅτι
οὐ πᾶν τὸ διῆκον ἀπὸ πρώτου διὰ δευτέρου εἰς τρίτον ἀ-
νάγκη καὶ ἐλαττοῦται· καὶ παραδειγματίζει τὸν λόγον ὅτι
τὸ τῆς τρίτης θερμὸν ἢ φῶς διαδρὰν διὰ τῆς δευτέρας ἀπὸ
τῆς πρώτης οὐδαμῶς ἔλαττόν ἐστι· ταῦτα τὰ, ὡς καὶ αὐ-
τὸς ὁ Κονφουταριστὴς προλαβὼν (§. 36.) ὀρθῶς εἶπεν,
ὑλικὰ παραδείγματα καὶ ἄλλα διάφορα ἐπάγονται κατὰ
τῶν Εὐνομιανῶν παρὰ τῶν δύο προεπαινεθέντων Πατέρων
ἡμῶν περὶ τῆς ἐν Τριάδι Θεότητος καὶ οὐ περὶ τῶν Θείων
προόδων τῆς τε Γεννήσεως καὶ Ἐκπορεύσεως, ταῦτα γὰρ
οὐ τῆς Θεότητος, ἀλλὰ τῆς Πατρότητος ἰδιότητες· (*)
δῆλον δὲ ἐκ πρώτης ὄψεως γίνεται, ὅτι τὸ παράδειγμα
τῶν λαμπάδων, ἐὰν θεωρηθῇ ὡς τὰς Θείας προόδους ὑπο-
τυποῦν, κατὰ τὴν ἀπάτην τοῦ Καρδινάλεως, τὸ Πνεῦμα ἔσται
γέννημα τοῦ Υἱοῦ, ὡς διὰ σωλῆνος, ἢ καὶ Υἱωνὸς τοῦ Πατρὸς,
ἅπερ ἀρνεῖται ἡ Ῥωμάνα Ἐκκλησία, διότι αὐτὴ οὐ δοξάζει τὸ
Πνεῦμα ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλ' ἅμα ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ ὡς ἀπὸ
μιᾶς ἀρχῆς tamquam ab uno principio· διὸ, εἴπως ὁ
θεῖος Γρηγόριος ἐνόει ἐκφράσαι τὴν λατινικὴν δοξασίαν,
ἔδει εἰπεῖν, ὅτι ἡ πρώτη λαμπὰς ἅπτει τὴν δευτέραν, καὶ
πάλιν αἱ δύο ὁμοῦ ἅπτουσι τὴν τρίτην, ὅπερ οὐκ εἶπεν.
Ἀλλ' οἱ παπισταὶ ἀπροστοχάστως οὕτως ἁρπάζοντες ἓν
παράδειγμα, ῥηθὲν ἐφ' ἑτέρᾳ δείξει, ὡς δῆθεν συμβάλλον
εἰς τὴν δίκην αὐτῶν, συγχέουσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν δοξασίαν
μετὰ τῆς Υἱοπατορίας, καὶ καθιστᾶσιν ἡμῖν ἀποφευκτό-
τερον καὶ μισητότερον τὸν παπισμόν.

Ἀλλὰ ποίαν τινὰ δόξαν εἶχε καὶ ἔχει περὶ τῆς ἐκπορεύ-

(*) Ἐν γὰρ τῷ ἐπενεχθέντι χωρίῳ (§ 33. γ'.) λέγει, «ἴδιον τοῦ Πατρὸς τὸ μὴ ἐξ αἰτίου εἶναι· τοῦτο οὐκ ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος· ὅ,τε γὰρ Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐξῆλθε, καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκ-πορεύεται.»

σεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος Νύσσης δείκνυται ἐν τόπῳ οἰκείῳ οὐκ ἀπὸ τοιούτων ἀμφιβόλων λογίων, εἰς ἅπερ προστρέχει πάντοτε ὁ παπισμὸς, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐκτάδην ἑρμηνείας αὐτοῦ (§. 38. Γ'.) Ἀλλ' ἐπιστρέφοντες, ὅθεν παρεξέβημεν εἰς τὸ παράδειγμα τῶν λαμπάδων, ὑποτυπουσῶν τὸ τῆς θεότητος ἀξίωμα ἴσον καὶ ἀπαράλλακτον καὶ ὁμότιμον ἐπιθεωρούμενον ἐν τῷ ἐξ οὗ, ἐν τῷ δι' οὗ καὶ ἐν τῷ ἐν ᾧ, κακῶς δὲ καὶ ἀτόπως ἐπαγόμενον ὑπὸ τῶν παπιστῶν εἰς στηριγμὸν τῆς ἰδίας αὐτῶν δοξασίας, πάντως ἐλέγομεν, ὅτι πολλά τινα κακῶς διέφθειρον οἱ πρὸ τῶν παπιστῶν πνευματομάχοι, ἅπερ ἢ ἀμαθείᾳ ἢ κακοβουλίᾳ καὶ αὐτοὶ παραλαβόντες ἐπάγουσι μέχρι τῆς σήμερον, ὅθεν ἐνδεχόμενον καὶ ὁ Βέκκος, οὕτως εὑρὼν, οὕτω καὶ ἐξέδοτο πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς δοξασίας αὐτοῦ· ἀλλ' οὐχί! ὁ Βέκκος ἦν Ἕλλην καὶ τὸ γένος καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ παιδείας τῆς τε θύραθεν καὶ ἐκκλησιαστικῆς μετασχὼν, καὶ ἐντριβὴς εἰς ἀνάγνωσιν συγγραφέων, καὶ ἰδίᾳ τῶν πατέρων, ἐξ ὧν ἀπήνθισεν, ἐκ προμελέτης, καὶ τὰ ὅσα κίβδηλα (ἂν μὴ θέλωσιν εἰπεῖν κιβδηλοποιὸν αὐτὸν) συνεστοίβασε, διὸ οὐκέτι ἠπατημένον, ἀλλ' ἐκ προθέσεως ἀπατᾷν τεχναζόμενον καὶ λέγομεν καὶ ἀποδείκνυμεν· διότι μάλιστα ὅσα συνελέξατο τοιαύτης φράσεώς εἰσιν, ὥστε μιᾶς συλλαβῆς ἢ καὶ ἁπλοῦ γράμματος παραλείψει ἢ προσθέσει ἢ κόμματος μεταγωγῇ δυνάμενα, κακῶς μὲν, ἀλλὰ τοῖς γε ἐπιπολαιότερον ἐπιτρέχουσι τὰ ἀναγινωσκόμενα, καὶ μάλιστα τοῖς ἐθελοκακοῦσιν ἀποχρώντως βοηθεῖν, καὶ ἐπὶ λογοτριβῇ λαβὴν παρέχειν εἰς ἀνθρώπους ἰδιογνώμονας ἢ καὶ ἀπαταιῶνας ἐκ συστήματος, οἷα συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης ΕΚ, ὅπερ ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ μείζονος τιμωρίας ἄξιον κρίνει· «δυσφώρατον γὰρ, λέγει, » ἔχουσι τὰ τοιαῦτα τὴν κακουργίαν, ἐν μιᾷ συλλαβῇ τῆς » διαφορᾶς (ἴσ. γρ. διαφθορᾶς) ὑπαρχούσης. (ἐπιστ. νγ'.).»

§. 38. Ἰδοὺ τὰ παραδείγματα τῆς Βεκκικῆς κακοηθείας.

Α'. Ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς α. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ μὲν Βέκκος λέγει :

« Εὕρηται τὸ Πνεῦμα ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ Πατρὸς, ἴδιον δὲ τοῦ Υἱοῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀναβλύζον ἐστίν. »

Ὁ δὲ Γελάσιος Κυζικηνὸς (πολὺ ἀρχαιότερος τοῦ Βέκκου) Βιβλ. β'. κεφ. κδ'. ἀναφέρει τὸ ῥηθὲν χωρίον οὕτως:

« Ἐκπορευόμενον Μὲν ἐκ τοῦ Πατρὸς, ἴδιον Δὲ ὂν τοῦ Υἱοῦ. . . . Ὅτι δὲ ἐξ αὐτοῦ ΗΜΙΝ ἀναβλύζον ἐστὶ, σαφέστατα ἐν Εὐαγγελίοις ἐδίδαξεν αὐτὸς ὁ Κύριος. » Ὅπερ ἡλίκην ἔχει τὴν διαφορὰν ἀπὸ τῶν τεταραγμένων λόγων τοῦ Βέκκου καὶ οἱ βραχὺ ἐγκύψαντες θεολογικοῖς θεωρήμασι γνωρίζουσι. Καὶ γὰρ ἐκείνη ἡ ἱερὰ Σύνοδος χωρὶς ἐδίδαξε τὰς σχέσεις τῶν μακαρίων προσώπων εἰς τὰ ἐντός, ὡς λέγουσιν οἱ Θεολόγοι, μετὰ ταῦτα ἐπέφερε τὸ, ΗΜΙΝ ἀναβλύζον, ἤτοι τὴν δωρεὰν αὐτοῦ εἰς τὰ ἐκτός. Μαρτυροῦσι δὲ καὶ οἱ Παπισταὶ ἐν τῇ Φλωρεντινῇ ψευδοσυνόδῳ· ὅτε γὰρ ἔπεμψαν οἱ ἡμέτεροι σχέδιον ἑνώσεως ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὀρθοδόξῳ βάσει τῆς Οἰκουμενικῆς ά. Συνόδου, ἐκεῖνοι ἀπειπόντες ἀπῄτουν παρὰ πάντας τοὺς λογικοὺς κανόνας, ἵνα δοθῇ εἰς τὸ, ἀναβλύζον, διασάφησις καὶ ἐπεξήγησις καὶ δύναμις ἐκπορεύσεως προαιωνίου. (Σιλβ. Συροπ. Ἱστ. Φλ. Συν.)

Β'. Ἐκ τῆς Ἐκθ. Πίστ. Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ· ὁ μὲν Βέκκος ἀναγινώσκει:

« Ἀγεννήτου μὲν ὄντος τοῦ Πατρὸς τοῦ τε Πνεύματος ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἀϊδίως ἐκπεμφθέντος » (κατὰ τὴν τοῦ Ἀρκουδίου ἔκδοσιν.)

Ἅπασαι μέντοι αἱ ἐκδόσεις αἱ ὑπὸ παπιστῶν ἀνδρῶν γενόμεναι ἐπὶ διαφόρους τῶν παρ' αὐτοῖς βιβλιοθηκῶν κώδηκας φέρουσι.

« Τοῦ τε Πνεύματος ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς Δι' Υἱοῦ ἀϊδίως ἐκπεμφθέντος. » Ὅπερ ἡλίκην ἔχει τὴν διαφορὰν καὶ ἡ Καρόλου μὲν τοῦ Μάγνου πρὸς τὸν Πάπαν Ἀδριανὸν τὸν ά. πρόσκλαυσις κατὰ τοῦ Πατριάρχου Ταρασίου, εἰπόντος ἐν τῇ πρὸς ἐκεῖνον ἐπιστολῇ Δι' Υἱοῦ, καὶ οὐκ Ἐξ Υἱοῦ· καὶ αἱ ἐν Φλωρεντίᾳ δὲ περὶ τῆς ΕΚ καὶ Διὰ γενόμεναι συζητήσεις ἱκανῶς δεικνῦσι· καὶ αὐτὴ δὴ ἡ σπουδὴ τῶν

παπιστῶν ἐπὶ τὸ διαφθεῖραι καὶ διαστρέψαι τὴν ἑλληνικὴν σημασίαν, ὥστε τὴν πρόθεσιν ΔΙΑ μηκέτι σημαίνειν τὴν φυσικὴν αὐτῆς σημασίαν τῆς μεσιτείας, ὡς λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, ἤτοι τῆς παρεμπτώσεως τοῦ Υἱοῦ κατὰ τὸ Γραφικόν: « Ὁ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται » ἤτοι προφθανούσης, οἷον εἰπεῖν, ἐν τῇ τάξει, τῆς τοῦ Υἱοῦ ἰδέας, ὅθεν λέγεται παρὰ τοῖς πατράσι «καὶ τοῦ Υἱοῦ ἤρτηται.» Διὸ καὶ οὐδ' ἐπ' αὐτῇ τῇ σημασίᾳ τῆς προθέσεως ἔστεργον τὴν ἕνωσιν.

Γ'. Ἐκ τοῦ τρίτου τοῦ κατὰ Εὐνομίου τοῦ Μεγάλου Βασιλείου κατ' ἀρχὰς ὁ μὲν Βέκκος ἀναγινώσκει:

«Τίς γὰρ ἀνάγκη κτλ. ἀξιώματι μὲν γὰρ δεύτερον (τὸ Πνεῦμα) τοῦ Υἱοῦ, ὡς παρ' αὐτοῦ τὸ εἶναι ἔχον καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβάνον, καὶ ἡμῖν ἀναγγέλλον, καὶ ὅλως ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας ἐξημμένον παραδίδωσιν ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος» κτλ. ὁ δὲ ἱερὸς Μάρκος καὶ συλλογιστικῶς ἀπεδείκνυ, καὶ κώδηκας ἀρχαίους ἐπεδείκνυτο, ὅτι τὸ χωρίον ὑπὸ αἱρετικοῦ ἀνδρὸς διέφθαρτο, καὶ ὅτι ἡ κοινὴ καὶ γνησία καὶ λογικὴ καὶ φυσικὴ ἀνάγνωσις ἦν αὕτη:

«Ἀξιώματι μὲν γὰρ δευτερεύειν τοῦ Υἱοῦ παραδίδωσιν ἴσως (α) ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος,» καὶ οὐδὲν πλέον.

Τρεῖς ὅλας συνεδριάσεις (Κ'.—ΚΓ'.) κατηνάλωσεν ὁ Ἱσπανὸς σοφιστὴς Ἰωάννης ὁ Προβιγκιάλης λόγους συνείρων ὑπὲρ τῆς Βεκκικῆς ἀναγνώσεως, οὓς ὡς ἱστὸν ἀράχνης διέλυεν ὁ ἱερὸς τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος, καὶ ἀπεδείκνυ ὅτι αὕτη ἦν ἡ ἀκακούργητος ἀνάγνωσις. Ταύτης

(α) Ὑπολαμβάνω τὸν Μέγαν Βασίλειον ἐνδοῦναι ἐνταῦθα, καίτοι κολαστικῶς ἴσως εἰς τὸ ἀξίωμα, ἵνα νικήσῃ εἰς τὸ ἐπαγόμενον φύσει, ὅπερ ἦν καὶ ὁ σκοπὸς τῆς δείξεως αὐτοῦ κατὰ τῶν Εὐνομιανῶν, ἀλλ' οὖν ἐκ συναρπαγῆς τὸ «ἴσως παραδίδωσιν ὁ τῆς Εὐσεβείας λόγος ἀξιώματι δευτερεύειν τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα,» ἐπειδὴ ὁ Θεῖος Γρηγόριος ἀποφαντικῶς φησίν· «ἵνα τὸ ἀσύγχυτον σώζηται τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἐν τῇ μιᾷ φύσει καὶ ΑΞΙΑ τῆς Θεότητος,» ὥστε ὁ λόγος τῆς Εὐσεβείας οὐ παραδίδωσιν ἀξιώματι δευτερεύειν τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα, ὡς γὰρ μία φύσις, οὕτω καὶ ἓν ἀξίωμα, διὸ καὶ «μία προσκύνησις,» ὡς ψάλλει ἡ Ἐκκλησία, «τῆς ἁγίας Τριάδος.»

τῆς ὕλης ἐδράσθη ἡρωϊκῶς ὁ μέγας ἐν κριτικοῖς ἀοίδιμος Ζοιρνικαΰϊος, καὶ ἐν τριάκοντά που σελίσιν εἰς φύλλον μέγα οὕτως ἐξήντλησε τὴν ὑπόθεσιν, ὥστε οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τι καὶ μικροῦ ἄξιον περαιτέρω. Ἀλλὰ τέλος καὶ ὁ μυρίων ἐπαίνων ἄξιος διὰ τὸ φιλάληθες αὐτοῦ Ἀββᾶς Ἰουλ. Γαρνιέρος Βενεδικτῖνος ἀνὴρ, ἐκ τῆς Συνάξεως τοῦ ἁγίου Μαύρου (Jul. Garnier Bénédictain de la Congrég. Saint Maure) πολλὰ ἐρευνήσας καὶ πολλοὺς ἀσφαλεστάτους καὶ ἐπισήμους ἀρχαίους κώδηκας ἐν διαφόροις βιβλιοθήκαις σωζομένους ἀντιβαλὼν, χαίρειν φράσας τὴν πείσμονα τῶν ἐν Φλωρεντίᾳ παπιστῶν ἐπιμονὴν εἰς τὴν πασίδηλον Βεκκικὴν νοθείαν, μηδὲν δειλιάσας ἐκύρωσε καὶ ἐβεβαίωσε τὴν τοῦ ὁσίου καὶ ἀκεραίου πατρὸς ἡμῶν Μάρκου ἀνάγνωσιν, ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ γενομένῃ τῶν τοῦ μνημονευθέντος Μεγάλου Πατρὸς συγγραμμάτων ἀκριβεστάτῃ καὶ κριτικωτάτῃ ἐκδόσει. Παραβαλλέτω ὁ φιλαλήθης ἀναγνώστης τὸν χαρακτῆρα ἑνὸς ἁπλοῦ ἱερομονάχου πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς αὐτοῦ Ἐμινένσας τοῦ κυρίου Μάϊ. Ἠδύνατο βέβαια καὶ ὁ ἱερομόναχος Βενεδικτῖνος ἴσῃ, καὶ, πέπεισμαι, μείζονι τῇ πολυμαθείᾳ τοῦ Καρδινάλεως con ricchezza di erudizione degna della sua profonda dottrina, ἵνα ἐπιχρυσώσῃ τὸ δεισειδὲς καὶ βλάσφημον ψεῦδος τοῦ Βέκκου, ἀλλ' ἀνάξιον ἔκρινεν εἰς χριστιανικὸν χαρακτῆρα, ἐν ᾧ πραγματεύεται περὶ Θεοῦ, κυβεύειν τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν καὶ τὰς συνειδήσεις τῶν ἁπλουστέρων, ἀπεκδεχομένων μαθεῖν ὑπὸ τοιούτων σοφῶν ἀνδρῶν τὴν Πάνσεπτον ἀλήθειαν. Ἀλλ' ὁ Καρδινάλις κύριος Μάϊ πίσινος εἰς ἑτέρου ἀποστάτου καὶ Κολλέγα αὐτοῦ, τοῦ Βυσσαρίωνος, λόγους, προήχθη καὶ περαιτέρω, ἐτόλμησε δηλαδὴ ἵνα προσκλαυθῇ κατὰ τοῦ ἀθῴως τὴν ἀλήθειαν εἰπόντος Γαρνιέρου. Quare haud sedo ansatis recte Garnerius Maurinus se gesserit, qui in Suam præstantem Basilii editionem ea verba non admisit, et in scholiis tantum narrative retulit. «Διὸ οὐκ οἶδα εἰ ὀρθῶς »ἔπραξε Γαρνιέρος ὁ τοῦ ἁγίου Μαύρου μὴ παραδεξάμενος «τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἀρίστῃ ὑπ' αὐτοῦ γενομένῃ τῶν

»τοῦ Βασιλείου συγγραμμάτων ἐκδόσει, ἀλλ' ἀποῤῥίψας »αὐτὰ ἁπλῶς κατ' ἀφήγησιν ἐν τοῖς σχολίοις.» Σημειώσωμεν δὲ καὶ ἡμεῖς τοῦτο μόνον, ὅτι ἀδύνατον ἦν τὸν Βασίλειον εἰπεῖν ἐνταῦθα περὶ τοῦ Πνεύματος «καὶ ὅλως ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας (ἐκ τοῦ Υἱοῦ δηλαδὴ) ἐξημμένον·» διότι αὐτὸς ἀλλαχοῦ (Ἐπις. μγ΄.) λέγει ῥητῶς, «τοῦ Υἱοῦ μὲν ἤρτηται .... (ὅτι δηλαδὴ μετὰ τὸν Υἱὸν ὀνομάζεται), τῆς δὲ τοῦ Πατρὸς αἰτίας ἐξημμένον ἔχει τὸ εἶναι, ὍΘΕΝ (ἤτοι ἐξ Οὗ) καὶ ἐκπορεύεται·» Καὶ πάλιν, «Τὴν μὲν πρὸς Πατέρα οἰκειότητα τοῦ Πνεύματος νοῶ, ἐπειδὴ ἐκ Πατρὸς ἐκπορεύεται, τὴν πρὸς Υἱὸν δὲ, ἐπειδὴ ἀκούω εἴ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.» Αὕτη δὲ ἦν ἡ Καθολικὴ δόξα τῆς Ἐκκλησίας. Διὸ ὡς ἀλλαχοῦ καὶ ὁ Γρηγόριος Νύσσης λέγει, (Α΄. κατ' Εὐν.) «Καὶ αὐτὸ (τὸ Πνεῦμα) τὴν αἰτίαν ἔχον τοῦ εἶναι ὍΘΕΝ (ἤτοι ἐξ Οὗ) καὶ τὸ μονογενές ἐστι φῶς·» κατὰ τὸ εὐαγγελικὸν, «ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται.» Διὸ ἀπολύτως αὕτη ἡ ἀδόκιμος παρεγγραφὴ ἐγένετο μεταγωγῇ ῥήσεως τυχὸν ὑπὸ τῶν Πνευματομάχων, ἂν μὴ θέλωσι κιβδηλοποιὸν τὸν Βέκκον. Διότι, τ' ἀληθὲς εἰπεῖν, ἡ παπιστικὴ δόξα οὐ προεχώρησεν εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας, ὥστε λέγειν· «καὶ ὅλως ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας (τοῦ Υἱοῦ δηλαδὴ) ἐξημμένον τὸ εἶναι τοῦ Πνεύματος,» αὕτη γὰρ ἡ δόξα ὑπάρχει τῶν Πνευματομάχων, τῶν δοξαζόντων Υἱωνὸν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς ἔλεγεν ἀνωτέρω (§.37.) καὶ ὁ Ἀββᾶς Ἰάγηρος, poussée trop loin «προηγμένη πέραν τοῦ δέοντος·» εἰ καὶ οἱ ἀμαθέστεροι ἢ οἱ ζηλωταὶ παραβλέπουσι τὴν διαφορὰν ταύτην ὡς μικράν. Ὁ εἰλικρινὴς παπισμὸς ἵσταται εἰς χῶρον, ἔνθεν μὲν ἀνήκοντα εἰς τὴν τοῦ Σαβελλίου σύγχυσιν καὶ συγχώνευσιν τῶν δύο προσώπων εἰς ἓν ἁπλοῦν τι, ἢ μίαν ἀκατονόμαστον ἀρχὴν, ἔνθεν δὲ εἰς τὴν διαρχίαν, ἢ καὶ εἰς τὴν βαθμολογικὴν κάθεσιν, ἤτοι ὕφεσιν τῆς Θεότητος κτλ.

Δ΄. Ἐκ τοῦ Γρηγορίου Νύσσης «Ὅτι οὐκ εἰσὶ τρεῖς Θεοί.»

Ὁ μὲν Βέκκος ἀναγινώσκει μεταλλάσσων στίξιν, καὶ

ἀπαλείφων τὸν συμπλεκτικὸν δ ὲ, οὕτω:

« Τὸ μὲν αἴτιον πιστεύειν, τὸ δὲ ἐκ τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ ἐξ αἰτίου ὄντος. Ἄλλην πάλιν διαφορὰν ἐννοοῦμεν, τὸ μὲν γὰρ προσεχῶς ἐκ τοῦ πρώτου, τὸ δὲ διὰ τοῦ προσεχῶς ἐκ τοῦ πρώτου. »

Ἀλλ' ἅπαντες οἱ ἀρχαῖοι Κώδηκες, καὶ ἅπασαι αἱ ὑπὸ τῶν παπιστῶν αὐτῶν γενόμεναι ἐκδόσεις κατὰ διαφόρους κώδηκας, καὶ αὐτὴ ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ λογικὴ σύνταξις πιστοποιοῦσιν ἡμῖν τὴν ἐχθρὰν τῆς ἀληθείας κίβδηλον χεῖρα τοῦ Βέκκου· καὶ γὰρ ἡ ἀληθὴς ἀνάγνωσις ἔχει οὕτω:

« Τὸ μὲν αἴτιον πιστεύειν, τὸ δὲ ἐκ τοῦ αἰτίου· καὶ τοῦ ἐξ αἰτίας δ ὲ ὄντος ἄλλην πάλιν διαφορὰν ἐννοοῦμεν, τὸ μὲν προσεχῶς ΕΚ τοῦ πρώτου, τὸ δὲ Δ ι ὰ τοῦ προσεχῶς ΕΚ τοῦ πρώτου· » ὅπου ἡ Διὰ ἀριδήλως καὶ ὀρθοδόξως σημαίνει μὲν τὴν παρέμπτωσιν τοῦ προσεχοῦς, σημαίνει δὲ καὶ τὴν ἐν τοῖς θεολογουμένοις μεγίστην διαφορὰν τῆς τε Διὰ καὶ τῆς ΕΚ. Ὅθεν ἐλέγχεται κακόδοξος ὁ Ὅρος τῆς Φλωρεντινῆς ψευδοσυνόδου ταὐτίζων τὴν Διὰ τῇ ΕΚ ὡς ἐξ ἑρμηνείας τῶν Πατέρων δῆθεν.

§. 39. Ταῦτα τοίνυν τὰ δείγματα τῆς κακοηθείας τοῦ Βέκκου, ὡς ἔλεγεν ἀνωτέρω καὶ ὁ Σίλβεστρος Συρόπουλος ἐν τῇ παρ' ἡμῶν προγραφείσῃ σημειώσει, ἢ ὑπ' αὐτοῦ κατεργασθέντα, ὡς ἡμεῖς πεπείσμεθα, ἢ ὑπὸ τῶν προτέρων μὲν αἱρετικῶν κακουργηθέντα, ὑπ' αὐτοῦ δ' ἐν συνειδήσει ὡς τοιαῦτα, οὐ γὰρ ἠπάτηται, συμφορηθέντα ἐν τῷ κατ' αὐτὸν χρόνῳ, πολὺ τὸ θράσος παρέσχον εἰς τοὺς ἐθελοκακοῦντας παπιστὰς κατὰ τῆς ἀληθείας τοῦ ὀρθοδόξου λόγου. Ἀλλ' ἡ τῆς μοιραίας ΕΚ, ἧς τὴν ἱστορίαν διὰ μακρῶν διεξήλθομεν, ῥαδιουργία, ὡς ἀριστούργημα τῆς Βεκκικῆς εὐφυΐας περὶ τὴν κιβδηλίαν, ἐπανηγυρίσθη διηνεκῶς ὑπὸ τῶν παπιστῶν καὶ πανηγυρίζεται μέχρι τῆς σήμερον, ὥστε καὶ τὸν σοφὸν Καρδινάλιν Κύριον Μάϊ ἐνθουσιασθέντα καὶ κάτοχόν πως γενόμενον καλεῖν τὴν ΕΚ ταύτην particulam dogmaticam μ ό ρ ι ο ν δ ο γ μ α τ ι κ ό ν, ἀλλὰ περὶ τούτου ἑπομένως· τούτου δὲ τοῦ Καρδιναλικοῦ ἐνθουσιασμοῦ,

ὡς ἔκ τινος συμπαθείας, ὅλος γεγονὼς καὶ ὁ Κονφουταριστής μου, οὕτως ἀφθόνως καὶ τὴν κίβδηλον ΕΚ, καὶ τὸν προστάτην αὐτῆς κύριον Μάϊ ἐπαίνοις ἐστεφάνωσεν! Ἀλλ' ἄνθρακες αὐτοῖς ὁ θησαυρός. Μαρτυρούσης γὰρ τῆς θείας Γραφῆς (ἀλλ' εἰς αὐτὴν οὐδέποτε ἐπείσθη ὁ Παπισμὸς, διὸ ῥητέον), μαρτυρούσης τῆς γραμματικῆς συντάξεως καὶ τῆς λογικῆς συνεχείας τοῦ ὀρθοῦ λόγου, (ἀλλ' οὐδ' αὗται ἴσχυσαν ἵνα πείσωσιν, οὐ λέγω τὸν τὴν Κονφουτατζιῶνε γράψαντα, οὐ γὰρ συνήθης καὶ φίλος ὁ ἀνὴρ τῶνδε τῶν Μουσῶν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν σοφώτατον ἐν Καρδινάλεσι κύριον Μάϊ, ὃς χάριν τῆς Βεκκικῆς νοθείας προκινδυνεύει καὶ αὐτὴν τὴν τῆς περὶ τοὺς ἑλληνικοὺς λόγους δεινότητος πάνδημον ὑπόληψιν αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ τὸν ἀδέκαστον αὐτοῦ χαρακτῆρα· ῥητέον λοιπὸν), μαρτυρούντων δύο σοφῶν καὶ ὁμολογουμένως ἀφωσιωμένων εἰς τὸν παπισμὸν ἐναρέτων καὶ ἐξίσου τῷ σοφῷ Μάϊ, νεμέσεως δὲ βέλος μὴ βάλῃ, πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, τοῦ τε Πεταυΐου ἐκείνου, λέγω, τοῦ Ἰησουΐτου, καὶ Λεκυιήνου τοῦ Δομενικανοῦ (σιγῶ δὲ τὸν Οὔγωνα Ἐθεριανὸν, κᾀκεῖνος γὰρ, ὡς προέφημεν, ἔκρινεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τιμιώτερον ἵνα σιγῇ παρέλθῃ τὴν Βεκκικὴν νοθείαν) μαρτυρούντων τοίνυν τηλικούτων δύο ἀνδρῶν· « ἐπὶ δύο γὰρ μαρτύρων στηθήσεται πᾶν ῥῆμα· » οὐδεὶς πλέον σώφρων ἀνὴρ ἔχει δικαίωμα ἢ δικαιοῦται, ἵνα διστάσῃ εἰς τὸ ἑξῆς περὶ τῆς νοθείας τοῦ δ ο γ μ α τ ι κ ο ῦ μ ο ρ ί ο υ τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως Μάϊ, ἤτοι τῆς διαβοήτου ΕΚ ἐν τῷ ἐνδειχθέντι χωρίῳ τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου Νύσσης. Ὑπονοεῖται δ' ὅμως, ὅτι ὑπεξαιροῦνται τούτου τοῦ κανόνος οἵ τε Οὐατικανοὶ καὶ οἱ γράφοντες Κονφουτατζιῶνε dell'Enciclica del Patriarca S c i s m a t i c o Antimo· «τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Σ χ ι σ μ α τ ι κ ο ῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου.» αἱ γὰρ προηγηθεῖσαι ἡμέτεραι παρατηρήσεις οὐ τολμῶσιν εἰσελθεῖν εἰς τὸ Οὐατικανόν. Ἄλλως τε ἤμελλεν εἶσθαι χυδαϊκὴ ἀδιακρισία, ἐν ᾧ ἀνὴρ purpuratus ἐν πορφύρᾳ καὶ βύσσῳ ἐνθουσιῶν ὑπὲρ τῆς κιβδηλίας τοῦ Βέκκου, λέγει ἐνώπιον ἁπάσης τῆς σοφῆς Χριστιανῆς Εὐρώπης:

Manus vocemque in cœlum sustuli ut mihi **n o s t r a T h e o l o g i a** rem perutilem deprehendisse visus sum, «χεῖράς τε καὶ φωνὴν εἰς οὐρανὸν ἐπῆρον, ὡς εἶδον ἐμαυτὸν ἐγκύρσαντα πράγματι ὠφελιμωτάτῳ τῇ ἡ μ ε τ έ ρ ᾳ Θεολογίᾳ,» ἐν ᾧ πιθανολογεῖ τὸν κώδηκα, ὅπου εὗρε τὴν μοιραίαν ΕΚ, αὐτὸν εἶναι ἐκεῖνον τὸν τοῦ Βέκκου, πεμφθέντα (ὡς θρίαμβον βέβαια) εἰς Ῥώμην, ut et fallacia Schismaticorum et s i n c e r i t a t i s catholicorum! perpetuum monumentum in Christiani orbis metropoli extaret «ἵνα καὶ τῆς τῶν Σχισματικῶν δολιότητος, λέγει, καὶ τῆς τῶν Κατολίκων ε ἰ λ ι κ ρ ι ν ε ί α ς! μνημεῖον διατελῇ αἰδιον·» ἐν ᾧ ἐκβεβακχευμένος καὶ οἱονεὶ ὅλος κάτοχος χεῖρας κροτῶν, «νενικήκαμεν» βοᾷ (οὕτω γὰρ γράφει: qua visa **v i c i m u s** exclamavi «ἅπερ ἰδὼν νενικήκαμεν ἐκραύγασα,» καὶ ἅπαν τὸ Οὐατικανὸν ν ε ν ι κ ή κ α μ ε ν ἀντηχεῖ, πῶς οὐκ ἔστιν ἄκαιρον καὶ ὀχληρὸν ἵνα, εἰσελθόντες ἐν πένθει δύο ἁπλοῖ πενιχροὶ μοναχοὶ ὁ εἷς Ἰησουΐτης καὶ ὁ ἕτερος Δομενικανὸς εἴπωσιν εἰς τὸ οὖς τῆς Αὐτοῦ Ἐμινένσας ἄλλην ἔγκλισιν τοῦ ῥήματος, victi sumus «ἡττήμεθα;» τίς οὐ νοεῖ πόσον πικρόν ἐςιν εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἐμινένσαν ἵνα παλινῳδήσῃ τὸ, «καὶ τῆς τῶν σχισματικῶν δολιότητος καὶ τῆς τῶν κατολίκων εἰλικρινείας μνημεῖον διατελῇ αἰδιον,» εἰς τὸ, «καὶ τῆς τῶν σχισματικῶν ε ἰ λ ι κ ρ ι ν ε ί α ς καὶ τῆς τῶν κατολίκων δ ο λ ι ό τ η τ ο ς μνημεῖον διατελῇ αἰδιον;» καὶ τοῦτο σωζόμενον ποῦ; ἐν Ῥώμῃ! ἐπὶ θριάμβῳ τῆς ὀρθοδοξίας. Τότε δὴ καὶ ὁ Κονφουταριςής μου δικαιωματικῶς δύναται προσκλαιόμενος εἰπεῖν κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν αὐτοῦ Ἐμινένσαν: davvero ce l'avete fatta bella! ἐπ' ἀληθείας καλὰ μᾶς τὴν ἐπαίξατε! τῷ ὄντι ὠφελιμώτατον πρᾶγμα εἰς τὴν ἡ μ ε τ έ ρ α ν Θεολογίαν ἀνεκαλύψατε (*).

(*) Χάσμη δὲ οὐ μικρὰ, ἂν μή τις εἴποι καὶ ἐθελουσίαν ἀπάτην τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως, καὶ ἡ ἑξῆς: Ἀγωνίζεται ἵνα ἡμᾶς μὲν πείσῃ, πιστώσῃ δὲ καὶ ὅσον Σοφὸν ἐν Εὐρώπῃ, ὅτι κατέχει ἐν Ῥώμῃ, μεταξὺ τῶν ἐπ' αἰῶνος θριαμβευθέντων

§. 40. Ἀφήσωμεν οὖν τὴν αὐτοῦ Ἐμινένσαν ἵνα ἀποψάλῃ τὸν ἐπινίκιον αὐτῆς ἐν χαρᾷ καὶ ἡσυχίᾳ, μηδὲ γενώμεθα ἀκαίρως ὀχληροὶ, καὶ ἀκολουθῶμεν τὰς ἡμετέρας

ἐκεῖ παρὰ τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ τὸν φέροντα τὸ ΕΚ ἀπηλειμμένον, μοιραῖον ἐκεῖνον Κώδηκα, τ ρ ο π α ῖ ο ν αἰδιον κατὰ τῆς κακῆς πίςεως ἡμῶν τῶν Γραικῶν. Ἀλλ' ἂν τὸ θεολογικὸν αὐτοῦ παλλάδιον, ἡ ἄγκυρα τοῦ παπισμοῦ, τὸ μόριον ΕΚ, κῆται ἐν χώρῳ οἰκείῳ καὶ διαστήματι γραφικῷ ἀναλόγῳ, καὶ ἐσκιασμένον πως ἀναγινώσκεται, ὡς λέγει, οὐ συνορῶ, ἂν οὗτος αὐτὸς ἢ ὁ Ξιφιλίνιος Κώδηξ, οὐ συνορῶ, λέγω, διὰ τί τοσοῦτον ἐθρήνει ὁ Βέκκος τὸ γεγονὸς ὡς ἀνήκεςον κακόν. (§. 34.*). Ἐν ᾧ ἤδη καὶ μετὰ ἓξ περίπου αἰῶνας ὁ σοφὸς Καρδινάλις ἀνέγνω ἐσκιασμένον πως καὶ παρέχει εἰς τὸν θέλοντα ἀναγνῶναι, καὶ τότε ἦν ἂν ὡς τραῦμα ἔνδοξον, οἷον ἐπιδείκνυνται οἱ πολεμιςαὶ καὶ ἐγκαυχῶνται, συμμαρτυροῦντος τοῦ σχήματος τῆς οὐλῆς, ἢ ὡς ἐκ βολίου ἢ ὡς διὰ σπάθης γεγονότος καὶ οὐκ ἐκ νοσώδους συμπτώματος, οἷον φύματός τινος ἢ ἄνθρακος ἢ κτλ. Ἀλλ' ἡ ΕΚ, ἐρεῖ ὁ σοφὸς Καρδινάλις, κεῖται τυφλωθεῖσα ἀπηλειμμένη πως.—Τί παράδοξον, πρὸς Θεοῦ! εἴπως κώδηξ τις, ἔστω καὶ ἀρχαῖος, καὶ χειρὶ αὐτοῦ τοῦ Γρηγορίου γραφεὶς, σολίκως βαρβαρίζων καὶ κατὰ λέξιν, καὶ κατὰ νόημα, καὶ κατὰ τὴν τότε, ὡς ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ οἱ παπιςαὶ, καθολικῶς κεκηρυγμένην δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ, ὅπερ μέγιςον καὶ κατὰ τὴν ἐν ἄλλοις πολλοῖς μέρεσιν ἐκτάδην ἐξηγουμένην πίστιν ὑπὸ τοῦ ἁγίου συγγραφέως, τί παράδοξον, λέγω, εἴπως τοιοῦτος κώδηξ περιῆλθέ ποτε εἰς χεῖρας οὐ λεγω μόνον ὀρθοδόξου τινὸς καὶ μικρόν τι πεπαιδευμένου ἐν γραμματικῇ καὶ λογικῇ, ἀλλ' ἔτι καὶ παπιστοῦ φιλαλήθους, οἷος ὁ Πυθαῖος καὶ ὁ Ληκυιῆνος, καὶ διωρθώθη; Ὥστε τὸ ἐν Ῥώμῃ ἐν μέσῳ τοῦ Οὐατικανοῦ ἀνεγειρόμενον τρόπαιον ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως τηλικαύτῃ καὶ τοσαύτῃ δαπάνῃ φιλολογικῇ κινδυνεύει εἶναι θρίαμβος, ὡς καὶ πρέπει, τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τοῦ παπισμοῦ. Εἶτα ὁ Βέκκος ῥητῶς λέγει καὶ ἐπαινεῖ τὸν Κώδηκα ὡς περιέχοντα ὁλοκλήρους λόγους τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου· καὶ πάντως τοιοῦτον ἀρτίους λόγους ἔχοντα ἔδει εἶναι τὸν Κώδηκα ἐκεῖνον, εἰ ἐγέγραπτο, ὡς εἰκάζει ὁ σοφὸς Καρδινάλις, κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα, ἤτοι μετὰ διακοσίους χρόνους τοῦ Συγγραφέως. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ Παχυμέρης (Ἀνδρ. Παλαιολ. Ά. 8.) «Ἐξ ὍΛΩΝ λόγων τῶν ἁγίων συνέλεγεν.» Ἐὰν οὖν οὗτος ὑπάρχῃ ὁ Κώδηξ, διὰ τί ἐφθόνησεν ἡμῖν ὁ σοφὸς Καρδινάλις καὶ οὐκ ἐξέδοτο ὁλόκληρον τὸν λόγον, ὃν πρὸ τοσούτων αἰώνων διψῶσιν οἱ σοφοὶ θεολόγοι, ἀλλ' ἔρριψε φέρων ἐνώπιον ἡμῶν μόνον τὸ καὶ πρότερον γνωστὸν τοῖς πᾶσι κεκακουργημένον τεμάχιον, τὸ ὑπὸ τοῦ Βέκκου ἀποσπασθέν; Ὅθεν συγχωρηθήτω μοι, ὄντι τῶν καὶ σφόδρα δ υ σ π ε ι θ ῶ ν σχισματικῶν, ἵνα καὶ ἐν τούτῳ ὡς καὶ ἐν τῇ ΕΚ ἀμφιβάλλω περὶ τῆς καλῆς πίςεως τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὁμοιότυπον (Fac-simile) τὸ ἐκδοθὲν ἐν τῷ πίνακι τοῦ Δ' Τομ. ὑπὸ ἀριθ. 5. κἂν ἡμεῖς ἀνίκανοι εἰς τὴν κρίσιν καὶ διάγνωσιν τῶν τοιούτων, δοκεῖ πολὺ κατωτέρων αἰώνων, ὡς δῆλον γίνεται οὐ μόνον ἐκ τῆς συναφῆς καὶ πυκνότητος τῶν γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τῆς μορφῆς αὐτῶν οἷον τῆς τοῦ α. γ. ει.

αὐτῶν σκέψεις. Ὅτε ἀνέγνωμεν ἐν τῇ Κονφουτατζιῶνε, ὅτι ὁ Καρδινάλις κύριος Μάϊ ὑπεστήριξε τὴν μοιραίαν ΕΚ υἱοθετῶν καὶ προικίζων αὐτὴν con ricchezza di erudizione degna della sua profonda dottrina, ὅπερ ὁ Βέκκος, ὡς πτωχὸς Γραικὸς, οὐκ ἠδυνήθη ποιῆσαι, (τοῦτο δὲ οὔτε διὰ τὸν Βέκκον μεμπτὸν, διότι πολλοὶ τῶν πατέρων ἐγκατέλιπον γυμνὰς τὰς κόρας αὐτῶν, οὔτε παράδοξον διὰ τὸν μεγαλόδωρον καὶ μεγαλοπρεπῆ Καρδινάλιν, διότι οὐκ ὀλίγοι καὶ τῶν ἐν Καρδινάλεσιν αὐτῶν υἱοθετήσαντες ἔτι καὶ νόθα λαμπρῶς ἐπροίκισαν), ὅτε, λέγω, ἀνέγνωμεν τὴν υἱοθέτησιν ταύτην καὶ τὴν πλουσίαν προίκισιν, ἐπεθυμήσαμεν, ὡς εἰκὸς, καὶ τὴν θεωρίαν αὐτῆς· καὶ ἀληθῶς κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ μεγαλοπρεποῦς Πινδάρου

. . . . ἀρχομένου ἔργου, πρόσωπον
χρὴ θέμεν τηλαυγές.

ἡ αὐτοῦ Ἐμινένσα ἐν τῷ §. IV. ἄρχεται οὕτω: sed age jam confirmare placet Nysseni particulam ΕΚ Splendidissimo exemplo Theodori Mopsuesteni. «Ἀλλ' ἄγε, ἤδη ἀρέσκει ἐπικυρῶσαι τὸ τοῦ Νύσσης μόριον ΕΚ καὶ λαμπροτάτῳ παραδείγματι Θεοδώρου τοῦ

λ, κτλ. ὡς πᾶς τις εἰδήμων ἐπιβλέψας δύναται κρίναι. Διὸ τῶν ἀδυνάτων, εἶναι τὸν κώδηκα 200 χρόνων πρὸ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου οὔτε μὴν καὶ αὐτοῦ τοῦ Βέκκου· μαρτύριον δὲ ἀπαράγραπτόν ἐστιν αὐτοὶ οἱ λόγοι τοῦ Βέκκου. «Εἷς οὖν τῶν ἐκεῖσε (τῶν ἐν τῷ κώδηκι) λόγων ἦν, καὶ ἡ εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν ὁμιλία, ἧς ἡ ἀρχὴ «ὅτε προῆγεν ὁ μέγας Μωσῆς. . . .» καθ' ὃν γενομένῳ τῷ τοιῷδε πατρὶ περὶ κοινῶν καὶ ἰδίων τῶν τῆς θεότητος ὑποστάσεων θεολογῆσαι καὶ διδάξαι ». Ὥστε ὁ μὲν Βέκκος ἐν τῷ κώδηκι τοῦ Πεντεκκλησιώτου ἀνέγνω Ὅλον τὸν λόγον (κατὰ τὸ τοῦ Παχυμέρους ἐξ ὅλων λόγων) οὗ καὶ τὴν ἀρχὴν σημειοῖ, καὶ τὴν ὑφὴν ὅλην καὶ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ «καθ' ὃν γενομένῳ περὶ κτλ.» Ὁ δὲ σοφὸς Καρδινάλις ἐκδίδωσιν ἡμῖν S. Greg. Nyss. Fragmentum. Ἐξέδοτο δὲ οὕτως ἢ ὅτι ἐφθόνησεν ἡμῖν τὴν τοῦ ὅλου λόγου τοῦ Πατρὸς ἡμῶν κοίνωσιν, ἢ ὅτι οὐκ εἶχε τὸν κώδηκα· τὸ πρῶτον ἐμφαίνει χαρακτῆρα φθονεροῦ, τὸ δεύτερον ἀπαταιῶνος, θέλοντος θριαμβεῦσαι τοὺς σχισματικοὺς Γραικοὺς, φιλοψευδέστερον μὲν τοῦ δέοντος, Καρδιναλικώτερον δὲ, ἐνώπιον πάσης τῆς Χριστιανῆς Εὐρώπης!!!

Μοψουεστίας κτλ.» τί δὲ τὸ λαμπρὸν τοῦτο παράδειγμα; ἰδοὺ ἐκτιθέμεθα τοῦτο ὡς ἀναφέρει αὐτό: (ἐκ τοῦ σχολίου εἰς τὴν πρὸς Ῥωμ. τοῦ Παύλ. Η'. 11. ἐκδοθέντος ἐν τῇ Ῥωμανικῇ Σταχυολογίᾳ.) «Προειπὼν Πνεῦμα Χριστοῦ, » πάλιν φησὶ, τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Χριστὸν οἰκεῖ ἐν » ὑμῖν, ἐπαναγαγὼν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τὸν Πατέρα τὸ » Πνεῦμα, οὐδὲν ἕτερον, ἀλλ' ἢ σαφῶς διδάσκων ὅτι (ΕΚ » τοῦ Υἱοῦ) καὶ τὸ Πνεῦμα οὐκ ἀλλότριον τῆς Θεότητός » ἐστιν. » (παράβαλε τὸ κρεσκόνιον ἀνάγνωσμα ἐν §. 28). Εἰ μὴ εἴχομεν τὴν ἄκραν πολυμάθειαν τοῦ Καρδινάλεως Μάϊ ἡνωμένην, ὡς εἰκὸς, ἔχθει ἀδιαλλάκτῳ κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας, διὸ καὶ ἐγγυομένην ἡμῖν καὶ δυναμένην πᾶν τόλμημα, οὐδεὶς ἂν ἐξ ἡμῶν ἐπίστευσε, πῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐν τοσαύταις ὀλίγαις σελίσιν ἴσχυσε καταχωρῆσαι τοσαύτας καὶ τηλικαύτας παραλογίας, ἵνα μή τι εἴπω «σκαιότερον·» ἀλλὰ τοῦτο μὲν χρῄζει ἰδίας σχολῆς τε καὶ συγγραφῆς, νῦν δ' ἀρκεσθησόμεθα ὅτι ἐδείξαμεν αὐτὸν θαῤῥήσαντα ὑπερασπισθῆναι ἐπαξίως τῆς οἰκείας αὐτοῦ κλήσεως αὐτὴν τὴν ἐπίσημον καὶ ἀλογωτάτην κιβδηλίαν τοῦ Βέκκου, καὶ ὅτι ἤδη τὸ ἐκλαμπρότατον παράδειγμα (κατὰ τὴν πομπώδη καὶ καταπληκτικὴν αὐτοῦ ἔκφρασιν) ἐστὶν ἑτέρα παπιστικὴ κιβδηλία παρέγγραπτος. Τέσσαρας λόγους ἰσχυροὺς ἔχομεν ἵνα βεβαιώσωμεν τὸν κύριον Μάϊ, ὅτι τὸ ὑφ' ἡμῶν ἐν παρενθέσει βληθὲν ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἰς τὴν ἐπενεχθεῖσαν περικοπὴν ἐκ τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας ἐστὶ παρέγγραπτον. ά. λόγος, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ σύνταξις χωλαίνει ἐν ὅσῳ ποιεῖ μέρος τὸ, ΕΚ τοῦ Υἱοῦ, ἅμα δ' ἐκβληθῇ ὀρθοῦται· τοῦτο καὶ ἀρχάριος μαθητὴς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης νοεῖ. β'. λόγος, Ὁ νοῦς τοῦ Συγγραφέως ἐστὶν ἵνα ἀποδείξῃ τὴν Θεότητα τοῦ Πνεύματος ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου εἰς ὅπερ τὸ, ἐκ τοῦ Υἱοῦ πάντῃ μάταιον· ἀρκεῖ γὰρ ὡς ἔχει τὸ κείμενον πρὸς ἀμφότερα τὰ πρόσωπα κτητικῶς· «ὁ γὰρ εἰπὼν πρῶτον, «Πνεῦμα Χριστοῦ,» καὶ μετὰ ταῦτα ἐπαναγαγὼν τὸ, «τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Χριστὸν» ἀνάγει τὸ Πνεῦ-

μα ἀπὸ τοῦ Υἱοῦ εἰς τὸν Πατέρα» καὶ οὕτω δείκνυσι τὴν Θεότητα αὐτοῦ. γ΄. λόγος, Ὁ Μοψουεστίας Θεόδωρος ἐν τῇ Σειρᾷ τῶν Πατέρων, εἰς Ἰωάν. τὸν Εὐαγγ. κεφ. ΙΕ΄. (ἐκδ. Ἀντουέρπ 1630 σελ. 388) τάδε φησίν: «Ὅτι δὲ οὐ πρὸς χάριν εἴρηται, ἐπιμαρτυρεῖ τὸ Πνεῦμα τοῖς λεγομένοις, ὃ ἐξ αὐτῆς τοῦ Πατρὸς τῆς οὐσίας ἔχει τὴν ὕπαρξιν. Εἰ γὰρ μὴ φυσικὴν ἐκεῖθεν πρόοδον ἔλεγε διὰ τοῦ, ἐκπορεύεται, ἀλλὰ τὴν ἀποστολήν.".... ἐνταῦθα δὲ ἰδικόν τί φησι, καὶ ὡς ἂν ἐκεῖνο γνωρίσαι ἱκανόν, ὃ μόνον ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται....» Πῶς οὖν ὁ ἐνταῦθα οὕτω τακτικῶς καὶ συλλογιστικῶς θεολογῶν τὸ Πνεῦμα κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ Πατρὸς, οὕτω βαρβάρως τὴν σύνταξιν καὶ ἀσυνεπῶς πρὸς τὸ νόημα ἔλεγεν ἂν ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Καρδινάλεως ἀναφερομένῳ τὸ, ΕΚ τοῦ Υἱοῦ; δ΄. λόγος καὶ κυριώτατος, ὅστις, εἰμὶ βέβαιος ὅτι οὐ λανθάνει καὶ τὴν ἐπαξίως ἐπαινουμένην τῆς αὐτοῦ Ἐμινένσας πολυμάθειαν ἔν τε τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ καὶ τοῖς Συνοδικοῖς Ὅροις, ὁ Μοψουεστίας συγκαταδεδίκασται τῷ Νεστορίῳ ὡς ὁμόφρων, γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ Νεστόριος οὐκ ἐνεωτέρισεν εἰς τὸ δόγμα τῆς Παναγίας Τριάδος (§. 14), καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ἐθεολόγει ἐκ τοῦ Πατρὸς, τοῦτο τηρήσας ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς Καθολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὥστε καὶ τὸν ἱερὸν Θεοδώρητον συμφρονοῦντα εἰς τοῦτο μόνον καταδικάζουσιν οἱ παπισταὶ ὡς Νεστοριανόν. Καὶ ὁ τῶν παπιστῶν ἅγιος Τώμας τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν διὰ τὸ εἰπεῖν, «ἐξ Υἱοῦ δὲ οὐ λέγομεν Πνεῦμα δὲ Υἱοῦ ὀνομάζομεν» Νεστοριανὸν ἀποκαλεῖ. Πῶς λοιπὸν, πρὸς Θεοῦ, ὁ τοιοῦτος Νεστοριανὸς Θεόδωρος Μοψουεστίας ὁ φίλος τοῦ Θεοδωρήτου ἐνταῦθα ἠδύνατο εἰπεῖν καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, καὶ ταῦτα ἀσυντάκτως καὶ σολοίκως; Ἰδοὺ διὰ τί ἐλέγομεν καὶ πρότερον ὅτι οἱ κατ' ἀρχὰς παπισταὶ ἦσαν ἄνθρωποι παντάπασιν ἀμαθεῖς οὐ μόνον τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας· διὸ καὶ οὕτως ἀδεξίως καὶ ἀκρίτως ἐνέσπειρον ἁπανταχοῦ τὴν δοξασίαν αὐτῶν φθείροντες τὰ

κείμενα εἰς ψευδομαρτυρίαν, ὥστε νῦν ἀδυνατεῖ καὶ ἡ μεγάλη πολυμάθεια τῶν σημερινῶν παπιστῶν, ἵνα κἂν εὐπροσωπίσῃ τὰ ἀτάσθαλα αὐτῶν τολμήματα. Διὸ, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω (§. 35), καὶ ὁ πολυμαθὴς Πεταύϊος, καὶ ὁ ἐμβριθὴς θεολόγος Λεκυϊῆνος ἑκόντες ἀέκοντες, ἠναγκάσθησαν, ὅπως μὴ δόξωσι παντάπασιν ἀλογιστεύοντες κατὰ τῆς ἀληθείας, ἵνα ἐξοβελίσωσι τὴν ΕΚ τοῦ κιβδηλοποιοῦ Βέκκου, αὐτὸ τὸ θεολογικὸν παλλάδιον τοῦ παπισμοῦ! τὸ μέλημα τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως Μάϊ. Οὕτω καὶ ὁ ἰταμώτατος Ἀλλάτιος προσώχθησεν εἰς τὸν εἰσαγαγόντα που τὸ, καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ ἐν αὐτοῖς τοῖς Συγγράμμασιν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ βοῶντος στεντωρίᾳ τῇ φωνῇ καὶ γράφοντος στρογγύλοις τοῖς γράμμασιν: «Ἐξ Υἱοῦ δὲ οὐ λέγομεν, Πνεῦμα δὲ Υἱοῦ ὀνομάζομεν.»

§. 41. Ἀλλὰ καιρὸς πλέον ἵνα ἀποχαιρετήσωμεν μετὰ τῆς προσηκούσης ὑποκλίσεως καὶ τὸν Βέκκον καὶ τοὺς περὶ τὸν Βέκκον, ἤτοι καὶ τὸν Κονφουταριστὴν καὶ τοὺς δύο πεπορφυρωμένους Βαρώνιον λέγω, καὶ Μάϊ, ἥλικους, Θεὲ, ἄνδρας! «τὰ σκηπτῶ» κατὰ τῶν δυσπειθῶν ἡμῶν σχισματικῶν! πρέπον ὅμως κρίνομεν, ἴσως δὲ καὶ χρέος, ὅπως συγκεφαλαιώσωμεν τὸν λόγον ἐπανερχόμενοι εἰς ἀνάμνησιν τοῦ παραδόξου καὶ θαυμασίου ἐκείνου ἀνδρὸς, λέγω, τοῦ Ἱεροῦ Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου, τοῦ ἀτρομήτου ὑπερμάχου τῆς Α΄. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ τῆς δεσποτικῆς Θεολογίας. Καὶ γὰρ καὶ ἡ Αὐτοῦ Ἐμινένσα ὁ Κύριος Μάϊ αὐτὸν ἔθηκεν εὐπρεπῆ σφραγίδα τῶν λόγων, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν τῶν δαψιλῶν ὕβρεων αὐτοῦ, κατὰ τῶν Γραικῶν. Ἐν τῷ τέλει τῆς διατριβῆς αὐτοῦ (§. 11.) ἀναφέρει, ὅτι ὁ Κολλέγας αὐτοῦ Βαρώνιος ἐν τοῖς Χρονικοῖς Ἐνιαυτῷ 861. ἀριθ. 54 εἰσάγει ἐν μόνῃ μεταφράσει λατινικῇ ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Ἁγίοις Φωτίου πρὸς τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον Νικόλαον τὸν Α΄. καὶ ὅτι κατὰ πρῶτον μόλις τῷ 1706 ὁ Ἄνθιμος ἐπίσκοπος Ῥεμνικίου ἐν Βλαχίᾳ ἐξέδοτο αὐτὴν τὸ πρῶτον Ἑλληνιστὶ, καὶ ὅτι ὁ ἐν Παρισίοις σοφὸς Ἀββᾶς Ἰάγηρος (Abbé Jager) ἐσχάτως ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὰς

παπιστικὰς ἰδέας καὶ ὕφος συγγραφέντι Βίῳ τοῦ Ὁμολο-
γητοῦ Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου εἰσήγαγεν αὐτὴν, καὶ ὅτι ἡ
Αὐτοῦ Ἐμινένσα ὁδηγουμένη ὑπὸ τῆς ῥηθείσης λατινικῆς
μεταφράσεως συνῆκεν, ὅτι ἡ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ὕφει ἐπιστο-
λὴ πολλὰς μὲν ἡμαρτημένας εἶχε φωνὰς, κολοβὴ δὲ ἦν
καὶ εἰς τὸ τέλος. Βέβαια οὐδὲν παράδοξον οὐδὲ ἀπεικὸς,
ἵνα, χειρόγραφον παλαιὸν καὶ σεσαθρωμένον, οἷά εἰσι τὰ
πλεῖστα, καὶ οἷον τυχὸν ἐξέδοτο ὁ θεοφιλέστατος Ἀνθι-
μος, ἔχῃ ἁμαρτάδας καὶ ἐλλείψεις, ὡς ἕκαστος τῶν εἰς
τοιαῦτα ἀσχολουμένων καὶ πρὸ πάντων ὁ κύριος Μάϊ κα-
θημερινῇ πείρᾳ καλῶς γινώσκει· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα παρὰ
τῇ Αὐτοῦ Ἐμινένσα πολὺ σπουδαῖον φαίνεται, καὶ Schismati-
corum fraudi tribuitur (ἀποδίδοται τῷ τῶν Σχισματικῶν δό-
λῳ). καὶ διὰ τί ὁ δόλος οὗτος ἐρωτᾷς; ἀποκρίνεται ὁ Καρδι-
νάλις· ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ ὑπὸ τοῦ Ἀνθίμου παραλειφθέντι χωρίῳ
Photius d i s e r t i s v e r b i s fatetur Romani Pontificis
primatum dum ait illum i n t e r christianorum rectores
πρωτεύειν λαχόντα καὶ ὑπερέχειν. «Ὁ Φώτιος διαῤῥήδην
ὁμολογεῖ τὸ πρωτεῖον τοῦ Ῥωμάνου Ποντίφηκος, λέγων αὐ-
τὸν ἐν τοῖς ἀπευθύνουσι τὰ χριστιανῶν πρωτεύειν λαχόν-
τα καὶ ὑπερέχειν,» ἔτι δὲ καὶ ὅτι «ὁμολογεῖ ὁ Φώτιος τὴν
ἐνοῦσαν συνήθειαν τῶν χριστιανῶν καταφεύγειν καὶ ἔκ-
κ λ η τ ο ν π ο ι ε ῖ ν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης, ὅπως τῶν
Ποντιφηκίων ἰχνῶν ἀπολαύωσι φιλήματι, καὶ τὰς εὐχὰς
αὐτῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς τῶν ἀποστόλων ἀποδῶσι, τὴν ἄφε-
σιν αἰτούμενοι τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. κτλ.» Εἰμὴ ὁ Καρ-
δινάλις Κ. Μάϊ ἐθέλγετο ὡς ἀπὸ δολώματος ὑπὸ τοῦ ῥή-
ματος π ρ ω τ ε ύ ε ι ν, καὶ ὑπὸ τοῦ, ἔ κ κ λ η τ ο ν π ο ι ε ῖ ν
εἰς τὸ Οὐατικανὸν, εἰμὴ ἐγίνετο ὅλως τοῦ τῶν π ο δ ῶ ν ἢ
ἰ χ ν ῶ ν φ ι λ ή μ α τ ο ς, καὶ οὕτω τούτοις ἰλιγγιῶν πως
μὴ ἠμβλυώπει εἰς τὸ ἀξιωματικῶς καὶ εὐγενῶς θικτικώ-
τατον ὕφος, καὶ εἰς τὰ ἄφευκτα φυσικὰ συμπεράσματα,
τὰ ἀμέσως ποριζόμενα ἐκ τοῦ τῆς ἐπιστολῆς τεμαχίου,
πάντως οὐκ ἂν ἐδημοσίευεν αὐτὸ, ἢ τοὐλάχιστον οὐκ ἂν ἐ-
στόλιζεν αὐτὸ τοσαύταις τηρήσεσιν, ὥστε ἑλκῦσαι τὴν τῶν

ἀναγνωστῶν προσοχὴν ἐπὶ τὰ ἐξαγόμενα. Καὶ πρῶτον εἰ-
πεῖν· τίς τῶν ὀρθοδόξων ἠρνήθη ἢ ἀρνεῖται ὅτι ἐν τῇ ἱεραρ-
χείᾳ τῆς ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας πρῶτος θρόνος
ἀριθμεῖται ὁ τῆς Ῥώμης, καὶ ὅτι ὁ κατὰ καιρὸν ἐπίσκοπος
αὐτῆς, ἐὰν ᾖ ὀρθόδοξος, προκαθέζεται τὰς Οἰκουμενικὰς
Συνόδους; ταῦτα καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ τῆς ἐπι-
στολῆς ἀναπληρώματος καὶ ὁ Φώτιος ὁμολογεῖ ἐν τῇ ὑπο-
λοίπῳ ἐπιστολῇ καὶ τὰ πρὸ τοῦ Φωτίου συνοδικὰ θεσπί-
σματα διαῤῥήδην κηρύττουσιν· ὁ λόγος τῆς ἡμετέρας ἐν-
στάσεως ὑπάρχει περὶ τῶν προφάσει ταύτης τῆς κανονικῆς
τιμητικῆς προεδρείας ἀντικανονικῶς ἱεροσυληθέντων δικαι-
ωμάτων τε καὶ ἀξιώματος καὶ κύρους τοῦ προεδρευομένου
συλλόγου· καὶ ἀκριβῶς τοῦτο ἐλέγχει ὁ Φώτιος τὸν Νικό-
λαον ὡς παρανομοῦντα καὶ εὐγενῶς πάνυ, ὡς προσήκει
εἰς τὴν τοῦ ἱεροῦ Φωτίου χρηστοήθειαν καὶ παιδείαν, συμ-
βουλεύει αὐτῷ ν ο μ ο φ υ λ α κ ε ῖ ν· διότι, λέγει, ἁπάντων τῶν
πρωτευόντων χρέος ἵνα γίνωνται παράδειγμα τῆς τῶν κα-
νόνων φυλακῆς. Ἰδοὺ τὸ ὑπὸ τοῦ Καρδινάλεως κυρίου Μάϊ
εὑρεθὲν ἀναπλήρωμα τῆς γλαφυρωτάτης ἐκείνης ἐπιστολῆς.
«Ἡ τῶν ἀληθῶς κανόνων φυλακὴ σπουδαίῳ μὲν ἐποφείλε-
» ται παντὶ, πολὺ δὲ πλέον τοῖς ἐπευθύνειν τὰ τῶν ἄλλων
» ὑπὸ τῆς Προνοίας ἠξιωμένοις· καὶ τούτων ἔτι μάλιστα,
» ΤΟΙΣ ΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΤΟΥΤΟΙΣ ΠΡΩΤΕΥΕΙΝ ΛΑΧΟΥ-
» ΣΙΝ. Ὅσῳ γὰρ ὑπερέχουσι, τοσούτῳ νομοφυλακεῖν ὀ-
» φείλουσι· θᾶττόν τε γὰρ τὸ ἐκείνων ἐλλάττωμα, οἷα κει-
» μένων ἐν ὕψει εἰς πάντας περιαγγέλλεται, κᾀκεῖθεν τοὺς
» ἄλλους δεήσει πρὸς ἀρετὴν ἐπανάγεσθαι, ἢ πρὸς κακίαν
» ἀποσύρεσθαι. Διὸ δεῖ καὶ τὴν ὑμετέραν πολυέραστον Μα-
» καριότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας ἐν πᾶσι φρον-
» τίζουσαν, καὶ τῆς κανονικῆς ἀντεχομένην εὐθύτητος τοὺς
» ἄνευ συστατικῶν γραμμάτων πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων
» ἐκκλησίαν ἐντεῦθεν ἀπαίροντας μὴ ὡς ἔτυχεν ὑποδέχε-
» σθαι, μηδὲ φ ι λ ο ξ ε ν ί α ς προσχήματι, μισαδελφίας παρα-
» χωρεῖν καταβάλλεσθαι σπέρματα. Τὸ μὲν γὰρ καθ' ἑκά-
» στην πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν ὁσιότητα τοὺς βουλο-

» μένους παραγίνεσθαι καὶ τῶν τιμίων αὐτῆς ἀπολαύειν
» ἰχνῶν, τοῦτο λίαν ἐμοὶ προσφιλὲς καὶ πρὸ πολλῶν ἄλ-
» λων τιμώμενον· τὸ δὲ χωρὶς τῆς ἡμετέρας εἰδήσεως καὶ
» συστατικῶν γραμμάτων ἄνευ, ἀποδημίας ἀτάκτους ποιεῖ-
» σθαι οὔτε ἡμῖν, οὔτε τοῖς κανόσιν, ἀλλ' οὐδὲ τῇ ὑμῶν
» ἀδεκάστῳ κρίσει εὐπαράδεκτον. Ἐῶμεν γὰρ τ'ἄλλα ἃ
» συμβαίνειν εἴωθε μὴ κατὰ τὸν κανόνα τὰς ἀποδημίας
» ποιουμένων τῶν ἀποδημούντων, τὰς μάχας, τὰς στάσεις,
» τὰς ἔριδας, τὰς φιλονεικίας, τὰς διαβολὰς, τὰς ἐπιβουλὰς,
» τὰς ἐπαναστάσεις, ἀλλὰ τό γε νῦν δρώμενόν τε καὶ πρατ-
» τόμενον ἐρῶ. Ἐπειδὰν γὰρ ἐνταῦθά τινες διὰ τῆς παθο-
» ποιοῦ ῥᾳστώνης τὸν βίον καταῤῥυπώσωσι τῶν δὲ πλημ-
» μελημάτων εὐθύνας ἀπαιτεῖσθαι ὦσι προσδόκιμοι, μετὰ
» σεμνῆς τῆς ἐπωνυμίας φυγάδες γίνονται, προσευχῆς ὄνο-
» μα τῇ φυγῇ περιθέμενοι, καὶ πρᾶξιν αἰσχρὰν ὀνομασίᾳ
» χρηστῇ συγκαλύψαντες· ὧν οἱ μὲν ἀλλοτρίους γάμους
» διώρυξαν, οἱ δὲ κλοπαῖς ἑαλώκεσαν, ἢ ταῖς μέθαις προε-
» πόθησαν, ἢ ταῖς ἀκολασίαις ἐδουλώθησαν· ἄλλοι δὲ
» τῶν ταπεινοτέρων αὐτόχειρες ἐφωράθησαν, καὶ ἄλλοι ἄλ-
» λοις πάθεσιν ἀκαθαρσίας συνεσχέθησαν· οἳ ἐπειδὰν κατ'
» αὐτῶν τὴν δίκην ἀφιεμένην, ὥσπερ ἔφημεν, συναίσθωνται
» ὁμοῦ πάντα κυκήσαντές τε καὶ συνταράξαντες, δρασμῷ
» τὰς ἐπὶ τοῖς αἰσχουργηθεῖσι καὶ τολμηθεῖσι διακρούονται
» κολάσεις· μήτε ταῖς ἐπιτιμήσεσι σωφρονιζόμενοι, μήτε
» ταῖς τιμωρίαις θεραπευόμενοι, μήτε τοῦ πτώματος ἀνορ-
» θούμενοι, ἀλλ' αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις διατελοῦντες
» ὀλέθριοι, ἐξ ὧν τῷ βουλομένῳ πάθεσι τρυφᾶν ἡ πύλη
» πλατεῖα τῆς ἀπωλείας ὑπανοίγνυται· ἔχουσι γὰρ τῆς δί-
» κης ἀποφυγεῖν (ἴσ. ἣν) τὴν ἐπὶ προφάσει προσευχῆς ἐπὶ
» Ῥώμης κάθοδον,(α) ὧν τὴν κακότεχνον μηχανὴν ἡ ὑμετέρα

(α) Τὴν ἐπαλήθευσιν τῶν δικαίων λόγων τούτων τοῦ συνετοῦ Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου βλέπομεν ἰδίοις ὀφθαλμοῖς σήμερον ἐν τῇ Μεγαλοπόλει ταύτῃ. Ἄνθρωποι αἰσχρῶς μὲν βιώσαντες καὶ τὴν τῶν πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν περιουσίαν αὐτοῖς ἐμπιστευθεῖσαν ἀσώτως καταδαπανήσαντες, τὸν δὲ ἱερατικὸν καὶ ἀρχιερατικὸν χαρακτῆρα

» παθοκτόνος καὶ θεοχαρίτωτος ἀνασκοποῦσα κεφαλὴ, ἄ-
» χρηστον αὐτοῖς καὶ ἀτελεσφόρητον τὸν δόλον καὶ τὴν
» μηχανοῤῥάφον ἀποφαινέτω προαίρεσιν, τοὺς ἄνευ συστα-
» τικῶν παραγιγνομένους γραμμάτων, μετ' ἐπιμελείας ἐ-
» κεῖσε πάλιν ἐπαναστρέφουσα, ὅθεν κακῶς καὶ ἀτάκτως
» ἐξέφυγον. Οὕτω γὰρ ἂν αὐτῶν τε ἐκείνων ἡ σωτηρία
» πραγματεύοιτο, κοινή τε ἡ φροντὶς πᾶσιν ἐπ' ὠφελείᾳ
» ψυχῆς τε καὶ σώματος πρυτανεύοιτο.»

§. 42. Ταύτης τῆς ἐπιστολιμαίας περιοχῆς φυσικὸν συμπέρασμά ἐστι τὸ ἑξῆς. Ὁ συνετώτατος καὶ χρηστοήθης Φώτιος ἰδὼν τὴν ἀταξίαν εἰς ἣν εὑρίσκετο τὸ ἱεράτευμα, ἔνθεν μὲν ἐξ αἰτίας τῆς χαλαρότητος τοῦ γηραιοῦ Ἰγνατίου, ἔνθεν δὲ, ὡς προσεκλαίοντο ἀνέκαθεν ἔτι ἐπὶ Ζωσίμου καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀφρικῆς, ἐξ αἰτίας τῆς Ῥώμης διδούσης καταφύγιον εἰς πάντα ἀπειθῆ φυγάδα, ἐπιβάλλεται ἵνα ἐνθυμίσῃ τὰ κανονικὰ χρέη τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ συνοδικοὶ κανόνες ἀπαγορεύουσιν, ὥς ἐστι πασίγνωστον, τὰς μεταβάσεις τῶν ἱερωμένων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐπισκόπου, εἰς ὃν ὑπόκεινται· τοῦτον τὸν κανόνα καταπατούμενον ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ῥώμης λαμβάνει βάσιν, καί φησι πρῶτον ὅτι πᾶς σπουδαῖος, ἤτοι τίμιος καὶ φιλότιμος, ἀνὴρ, ὠφείλει τηρεῖν τοὺς κειμένους νόμους. Εἶτα πλέον αὐτοῦ πᾶς ὁ διευθύνων τὰ τῶν ἄλλων, ἤτοι δικασταὶ, διοικηταὶ, ἔπαρχοι, κτλ. τρίτον οἱ ἐν αὐτοῖς τούτοις πρωτεύειν λαχόντες οἷον Αὐτοκράτορες, Βασιλεῖς, πατριάρχαι, πάπαι, κτλ. Προσκαλεῖ οὖν καὶ τὸν Πάπαν Νικόλαον, τὴν πολυέραστον αὐτοῦ Μακαριότητα! ὡς ἝΝΑ τῶν λαχόντων πρωτεύειν, ἵνα τηρῇ τὸν κανόνα, καὶ μὴ προφάσει ἁγιστείας τε καὶ

ἀτιμώσαντες, ὅπως ὑπεκφύγωσι τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τῆς μητρὸς αὐτῶν, ὑφ' ἧς καὶ ἀξιώματι ἐτιμήθησαν, δραπετεύοντες εἰς τὴν Ῥωμάναν Ἐκκλησίαν γίνονται Ἀγλάϊσμα ἐπάξιον τῆς Ῥωμάνας Προπαγάνδας (ὅρ. λίβελλον « Ἡ Ἀλήθεια ») καὶ Σημαιοφόροι ἁρμόδιοι εἰς τὴν ἁγιότητα τῆς Φλωρεντινῆς συνόδου. Τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθη διατελοῦσι τὰ αὐτὰ καὶ ἐφ' ἡμῖν!

θεωρίας ἀνοίγῃ πύλας καὶ ὑποδέχηται φυγάδας ἀνθρώπους ἐξώλεις κτλ, ἀλλὰ μόνον τοὺς κατὰ κανόνας ἀποδημοῦντας· ποῦ, πρὸς Θεοῦ, ἐνταῦθα ἡ ὁμολογία τοῦ Φωτίου περὶ τοῦ ἀπολύτου πρωτείου τοῦ πάπα, οἷον ὀνειροπολοῦσιν οἱ Οὐατικανοί! εἰ μὴ ὅτι ἡ αὐλὴ τῆς Ῥώμης ἐπὶ ἰδίῳ συμφέροντι ἦν τὸ ἄσυλον καταφύγιον παντὸς καὶ παντοίου κακούργου; οὕτως ἁπανταχοῦ βλέπουσιν οἱ παπισταὶ π ρ ω τ ε ῖ α τοῦ πάπα καὶ ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος κ α ὶ ἐ κ τ ο ῦ υ ἱ ο ῦ· καὶ ὅπου οὐχ ὑπάρχει, βέβαια ὁ δόλος τῶν Γραικῶν ἀφεῖλεν αὐτό· διὸ ἡ Ῥωμάνα ἐκκλησία magistra numquam fallens δικαιώματι προστίθησιν αὐτό !!!. Μὴ γέλα! ὁ πάπας Λέων Θ΄. ἄνευ συστολῆς κατηγόρει τοὺς Γραικοὺς ἀφελόντας τὸ, ἐ κ τ ο ῦ Υ ἱ ο ῦ ἀπὸ τοῦ Συμβόλου τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων· τί προσδοκᾷς πλέον ἀπὸ τοῦ κυρίου Καρδινάλεως Μάϊ, τοῦ ἀνακαλύψαντος τὴν particulam dogmaticam, τοῦ βοῶντος καὶ χειροκροτοῦντος ν ε ν ι κ ή κ α μ ε ν, καὶ ὑψοῦντος χεῖρας εὐχαριστηρίους εἰς τὸν ὕψιστον ἐπὶ τῇ α ἰ σ χ ρ ο υ ρ γ ί ᾳ τοῦ Βέκκου, τί προσδοκᾷς, λέγω, ὑπὸ τοιούτου ἀνδρὸς, εἰ μὴ ὕβρεις κατὰ Γραικῶν, καὶ συκοφαντίας δολιότητος κτλ; ἐξ ὧν, ὡς φαίνεται, ἡ Αὐτοῦ Ἐμινένσα εὐκολύνθη οὐκ ὀλίγον ἵνα πληρώσῃ τὴν δωδεκασέλιδον εἰς φύλλον διατριβὴν αὐτοῦ, ὡς προχειροτέρων αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐκ θετικῶν ἀποδείξεων.

§. 43. Τὸ πάντων δὲ χαυνότατον καὶ ἄχαρι ἐπιχείρημα ἐξ ὅσων εἶπεν εἰς τὴν μακρόμικρον διατριβὴν αὐτοῦ, δι' ἧς ἐσπούδασεν ἵνα σπιλώσῃ καὶ μιάνῃ τὸν ἁγνότατον ἡμῶν Πατέρα Γρηγόριον, καὶ ὅπερ παρέλυσεν ὡς σκηπτὸς καὶ ἀπεσβόλωσεν ἅπαντα τὰ προηγηθέντα λ α μ π ρ ὰ, ἰ σ χ υ ρ ὰ καὶ κ α τ α π λ η κ τ ι κ ὰ αὐτοῦ ἐπιχειρήματα, ἐφ' οἷς ἔχαιρεν ὁ Κονφουταριστής μου, ἐστὶν ἡ δευτέρα σημείωσις αὐτοῦ λέγοντος· « Ἐγρηγόρως καὶ ἐπιμελῶς λαλεῖ ὁ Νύσσης. Ἡ ἐκπόρευσις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκ πατρὸς μὲν δ ι α ῤ ῥ ή δ η ν λέγεται ἐν ταῖς Γραφαῖς, τὴν δὲ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ μαρτυροῦσι τὰ ῥήματα ταῦτα Πνεῦμα Χριστοῦ.» ἅπερ ὁ Νύσσης οὐ περὶ τῆς ὁμοουσιότητος μόνον

ν ο ε ῖ, ὡς ποιοῦσιν οἱ σχισματικοὶ, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως!» Ἀπελπισθεὶς, ὡς ἔοικε, καὶ τῆς ἀνακαλυφθείσης αὐτῷ ΕΚ, καὶ τῆς Βεκκικῆς κακοηθείας, ἰλιγγιῶν πως περιστρεφόμενος ἐν παντὶ τῷ θριάμβῳ αὐτοῦ, προσπίπτων συγκρούεται μετὰ τοῦ κολλέγα αὐτοῦ Βαρωνίου τοῦ ἐφευρόντος τὸ σοφὸν ἐκεῖνο μηχάνευμα « κ α τ ὰ τ ὸ ἐ ξ ἀ ν ά γ κ η ς μ ε τ α λ α μ β α ν ό μ ε ν ο ν » (§. 28.), ἤτοι φέρει τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι εἰς ἀπόδειξιν !!! Οὕτω ταραχθείησαν πάντες οἱ ἐπανιστάμενοι τῇ εὐαγγελικῇ καὶ καθολικῇ ἀληθείᾳ. Μετὰ ταῦτα ἐπιφέρει καί τι σχετλιώτερον «ὅτι δὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὴν αὐτὴν ἔχει σχέσιν πρός τε τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν,(ὅπερ βλάσφημον ἔτι καὶ κατὰ τὴν δόξαν τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας) καὶ βιβλίον τι οὐκ ἄσημον παρ' Αἰθίοψιν, ἐπιγραφόμενον Ὄργανον μουσικὸν τῆς Θεοτόκου, οὗ τμῆμα ἀναφέρει ὁ Λουδόλφος ἐν τῇ Αἰθιοπικῇ γραμματικῇ (ἔκδοσ. β΄. σελ.175.) μαρτυρεῖ. Τί κακὸν ἔμελλε τοὺς Ἕλληνας Πατέρας «τοὺς τὴν πᾶσαν κτίσιν θεογνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας» ἵνα, συρόμενοι ἔνθεν μὲν ὑπὸ τοῦ πολυμαθοῦς Καρδινάλεως Βαρωνίου εἰς μίαν ἄκραν τῆς Ἀφρικῆς ἤτοι εἰς Μαυριτανίαν, κρίνωνται κατὰ τὰ Κρεσκόνια ἀναγνώσματα· ἔνθεν δὲ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως κυρίου Μάϊ εἰς ἄλλην ἄκραν αὐτῆς, εἰς Αἰθιοπίαν, ἐτάζωνται κατὰ τὸ Αἰθιοπικὸν Μουσικὸν ὄργανον!!! Σὺν πᾶσι τούτοις ὡμολόγηται ὅτι ἡ Αἰθιοπικὴ ἐκκλησία, ὡς καὶ ἅπασαι αἱ ἀνατολικαὶ χριστιανικαὶ κοινωνίαι, ἐξαιρουμένων ἀτόμων τινῶν, οἷος καὶ ὁ προειρημένος Λουδόλφος, ὡς καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ δηλοῖ, ὀρθοδοξοῦσιν εἰς τὸ περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἄρθρον, μεγάλως σεβόμενοι τὴν Πρώτην καὶ Δευτέραν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον· διὸ καὶ ἐν καιρῷ ἐξεδίωξαν ἀγεληδὸν τοὺς προπαγανδίστας Ἰησουΐτας ἐπ' αὐτῷ τῷ λόγῳ, ὡς διδάσκοντας α ἵ ρ ε σ ι ν· καὶ θαῦμα! πῶς ἐξέφυγε τὸ δρᾶμα τοῦτο τὴν πολυμάθειαν τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως· εἰ δὲ καὶ εὕρηται τοιοῦτόν τι τυπωθὲν ἐν Ῥώμῃ, τί παράδοξον! καὶ τοῦτο ἓν τῶν πολλῶν τεχνιδίων, περὶ ὧν καὶ ἡμῖν ὁ λόγος ὁ ἐνεστώς. Ἀλλ' ἐν τῷ 3 ἀριθμῷ

τῶν σημειώσεων καί τι δεινότερον ἢ ὀρθῶς εἰπεῖν τὸ δεινότατον πάντων ἐπαπειλεῖ ἡμᾶς ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἰσπανίας. Ἰδοὺ τί λέγει, καὶ λέγει τοῦτο σπουδάζων κοὐκέτι παίζων «ὁ Σκιπίων Μαφφαῖος (Τόμ. ΙΑ΄ ἔκδ. Ἐνετίας σελ. 148.) περιγράφων κώδηκά τινα λειτουργικὸν λατινιστὶ inter capitulares Varonenses, ὃν ἐν Ἰσπανίᾳ πρὸ τῆς Σαρακηνῶν εἰσβολῆς, ὅ ἐστι κατὰ τὴν Ζ΄. ἑκατονταετηρίδα γεγράφθαι εἰκάζει, εὑρίσκεταί, φησι, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρχαιοτάταις μεμβράναις καὶ ἥδε ἡ εὐχή, ἥτις κατασφάζει jugulat τοὺς σχισματικοὺς Γραικοὺς —Ὦ Πνεῦμα ἅγιον τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον.»— Παρακαλοῦμεν τὸν Καρδινάλιν ἵνα ἐπίσχῃ μικρὸν μετέωρον τὴν σπάθην καὶ ἀκούσῃ πρῶτον βραχὺν λόγον ἀνδρῶν ἀπολουμένων. Δῶμεν δὴ δωρεὰν τῷ σοφῷ Μάϊ τὴν Μαφφαϊΐον ἀρχαιότητα καὶ ὀξύτητα τῆς εὐχῆς· ἀλλ᾽ οὐκ ἐνεθυμήθη ἡ Αὐτοῦ Ἐμινένσα ὅτι ἡ εὐχὴ αὕτη συγχρονίζει πως τῷ μεγάλῳ Ἀλκουΐνῳ ἐπιστέλλοντι (περὶ τὸ 770) πρὸς τοὺς ἐν Λουγδούνῳ ἀδελφοὺς, καὶ ὀνομάζοντι πλάνην μὲν Ἰσπανικὴν τὴν προσθήκην καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, παραγγέλλει δὲ, «Μηδ᾽ αὐτῷ τῷ τῆς καθολικῆς πίστεως Συμβόλῳ καινὰ παρενείρετε, μηδ᾽ ἀνηκούστους τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις παραδόσεις τινὰς ἐν ταῖς κατ᾽ ἐκκλησίαν συνήθεσιν εὐχαῖς αἱρεῖσθε» (ὅρ. Παπιστικ. Ἐλέγχ. Μέρ. Α΄. §. 58.) Ἰδοὺ ὁ μέγας Ἀλκουῖνος στιγματίζει ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ τὴν τοιαύτην εὐχὴν, καινοτομίαν προερχομένην, ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ, ἐκ τῆς Ἰσπανικῆς πλάνης τῆς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. Ὁ δὲ σοφὸς Καρδινάλις προάγει αὐτὴν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀμαθεῖς ὡς μαρτύριον ἀπαράγραπτον τῆς ἀρχαιότητος τοῦ δόγματος καὶ αἴρει τὴν κοπτερὰν αὐτοῦ ταύτην σπάθην ἐπὶ τὸν τράχηλον ἡμῶν ἀδίκως, καὶ ἐκχέει αἷμα ἀθῷον !!! Ἰδοὺ διατὶ ἐλέγομεν ἀνωτέρω (§. 40) ὅτι εἰμὴ εἴχομεν τὴν ἡνωμένην ἔχθει ἀδιαλλάκτῳ κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας πολυμάθειαν τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως Μάϊ, ἐγγυομένην ἡμῖν καὶ δυναμένην πᾶν παράβολον τόλμημα, οὐκ

ἂν ἐπιστεύομεν πῶς ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τοσαύταις ὀλίγαις σελίσιν ἴσχυσεν ἐγκαταχωρῆσαι τοσαύτας καὶ τηλικαύτας παραλογίας, δὸς δ᾽ εἰπεῖν καί τι σκαιότερον. Σημειωτέον δὲ καὶ τοῦθ᾽ ὅτι ἐν τῇ τάξει τῶν δείξεων καθ᾽ ἡμῶν τῶν σχισματικῶν ἡ Αὐτοῦ Ἐμινένσα ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν τὸ πρὸς τὸν Νυμφίον παράγγελμα τοῦ εὐαγγελικοῦ Ἀρχιτρικλίνου καὶ ἐτήρησεν εἰς τὸ τέλος, τρόπον τινὰ ἀγαθοῦ δαίμονος πρόποσιν (pour la bonne bouche), τὰ ἀσθενέστερα καὶ ἀνουσιώτερα τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ, οἱονεὶ καταχέων ἑωλοκρασίαν τινὰ ἐπ᾽ ἐκεῖνα τὰ προηγηθέντα λαμπρά! τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν πλουσίαν προῖκα τῆς υἱοθετηθείσης ΕΚ τῆς Βεκκίδος! ἀλλ᾽ ὑπολαμβάνω, ὅτι καὶ οὐκ ἀπρομελετήτως ἐποίησε τοῦθ᾽ ὁ σοφὸς Καρδινάλις· εἰδὼς γὰρ ἐν συνειδήσει σύμπαντα τὰ ὑπὲρ τῆς μοιραίας ἐκείνης προσθήκης καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐπιχειρήματα εἶναι ἀληθῶς τῆς αὐτῆς ζύμης, ἐλογίσθη εὐστόχως, ὅτι κἂν τὰ πόρρωθέν ποθεν καὶ ἀπὸ γωνίας τινὸς γῆς ἀγνώστου ἐπαγόμενα ψεύδη (ψεῦδος γὰρ εἰλικρινὲς ὅτι ἡ Αἰθιοπικὴ ἐκκλησία πρεσβεύει τὴν ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσιν τοῦ Πνεύματος), ὡς ξενίζοντα καὶ τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν ὄψιν, ἔχουσι πολὺ τὸ καταπληκτικὸν καὶ τὸ δυσεξέλεγκτον, οὐ μόνον δ᾽ ἀλλὰ καὶ τὸ παραλογιστικόν· ἀληθῶς γὰρ ἡ Λιβύα φέρει ἀεὶ καινόν τι· διὰ τί μὴ καὶ τοῦτο; ἤδη οὖν ὑπόθες, ἀναγνῶστα, ἐμὲ τὸν ἀμαθῆ ὀρθόδοξον συρόμενον ὑπ᾽ ἀνδρὸς τηλικούτου καὶ πιλίδιον καρδιναλικὸν ἐν πορφύρᾳ φέροντος, συρόμενόν με, λέγω, ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου τοῦ Βέκκου κειμένου ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ Οὐατικανὸν τῆς Ῥώμης, κἀκεῖθεν εἰς Μαυριτανίαν, καὶ πάλιν ἐκεῖθεν εἰς Αἰθιοπίαν, καὶ ἀπ᾽ Αἰθιοπίας εἰς Ἰσπανίαν, καὶ ταῦτα ἀπνευστί· καὶ τότε νοήσει, καὶ τὴν ἐμοῦ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἔκστασιν ἐπὶ τῇ πεισμόνῳ ἀμαθείᾳ μου, ἐμμένειν ἐθέλοντος, εἴτι καὶ ἂν γένοιτο, εἰς τὸ τετριμμένον ἐκεῖνο καὶ ἤδη ἀπηρχαιωμένον εὐαγγελικὸν «ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον» ἤτοι τὸ ἑνιαῖον καὶ τὸ μοναδικὸν τῆς ἀρχῆς ἐν τῇ Θεότητι. «Ἓν γὰρ καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον τοῦ Πατρὸς, ἐξ οὗ ὁ Υἱὸς γεννᾶται, καὶ

τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται» (Γρη. Νύσσης πρὸς τοὺς Ἕλληνας.)

Ἐκ ταύτης τῆς ὁλικῆς στηλιτεύσεως τοῦ πολυπλόκου Βεκκικοῦ δόλου, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ ἐθελουσίας καὶ αὐτοπροαιρέτου ἀπάτης τοῦ καρδινάλεως κυρίου Μάϊ εἰς ἐνίσχυσιν καὶ ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, ἀναλόγισόν μοι καὶ θαύμασον τὸ ἄφατον θράσος τοῦ ὑπὸ τὴν κραταιὰν αἰγίδα τῆς παιδείας τοῦ σοφωτάτου Καρδινάλεως περπερευομένου συμπιλητοῦ τῆς Οὐατικανῆς Κονφουτατζιῶνε, καὶ ἐπιλέγοντος: — «Οὐ τοίνυν ἡ Κατόλικη ἀλήθεια (προσαγορεύων οὕτως ἐπαξίως τὸν δόλον τοῦ Βέκκου), ἀλλ' ἡ τοῦ Φωτίου αἵρεσις ἀντιλέγει τοῖς Πατράσι τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας!!!» Ὁ λόγος ἐστὶ μὲν φάρμακον ἀσθενοῦντος νοός, καθὰ καὶ λέγεται, ἀλλὰ νοὸς ἔχοντος ὑπόλοιπον ἔτι ὀρθὴν κρίσιν, ὑγιᾶ σκέψιν καὶ ὄρεξιν ἀληθείας ἀμάραντον· ὅταν δὲ καὶ ταῦτα νοσήσωσι, τότε ἀπελπισίας Τοὺς τοιούτους «πεσόντας ὡς εἰς θάνατον, καὶ ὡς ἀνιάτως νοσήσαντας» (καθὰ ψάλλει ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ σεπτῇ μνήμῃ τῶν ἐν Νικαίᾳ Πατέρων), οὔτε ἔλλογον, οὔτε ἰσωδίκαιόν ἐστιν ἵνα ἐνοχλῶμεν πλέον προσφέροντες ἰατήρια μέσα.

Παροράματα καὶ παραλείψεις.

Σελὶς ϛʹ. στίχ. 6. καταβουκολώμενοι· γράφε καταβουκολούμενοι

» » 7. (ἢ ὡς ὀνομάζει κτλ. Ὅλην τὴν παρένθεσιν ἀνάγνωσον μετὰ τό, ἐξωλεστάτων ἀνθρώπων.

» 9. 9. πελώνια » πελώρια

» » 26. προφέρων » προφέρειν

» 14. 3. μετὰ τό, παιδείαν θὲς τό, (Γρηγορᾶς Βιβ. Εʹ.)

» » 9. κυρήξωσι. γράφε, κηρύξωσι

» » 20. ἐκολώβωσεν. γράφε, ἐκολόβωσεν

» 15. 14. δοξάζουσιν. ἐνταῦθα ἀνάγνωθι ὡς ἐν ὑποσημειώσει. Ὁ Ὅρος τῆς Ὀρθοδοξίας τὴν σήμερον ἀναγινώσκεται ἄνευ ταύτης τῆς τοῦ Βέκκου προσθήκης· ἴσως διότι ἡ Ἐκκλησία ἀπέῤῥιψε τὴν τοῦ παλιμβούλου τούτου ἀνδρὸς γνώμην, ὅπως μὴ ἔχῃ χώραν ἐν τῷ Ὅρῳ, ἢ ὅπως μὴ γένηται πρόσκομμα συμφιλιώσεως ἐν τοῖς ἐπομένοις χρόνοις.

» » 16. εἰ ἐννοεῖν. γράφε ἢ ἐννοεῖν

» 21. 7. ἐνεργείᾳ. γράφε ἐναργείᾳ

» 27. 25. Μετὰ τό, (Εἰς τὸ Πνεῦμα) ἀνάγνωσον· Καὶ ἀλλαχοῦ (Ὑποθ. Παρθέν.)

«Εἷς Θεός· Ἐκ Γενέταο δι' Υἱέος ἐς μέγα Πνεῦμα.»

» 31. Εἰς τὴν ὑποσημείωσιν ἀκολούθει ἀναγινώσκων. Ὅτι δὲ ἡ Ὀρθόδοξος ὁμολογία ἄπεστι παρὰ πολὺ τῆς περὶ ἀξιώματος τῶν προσώπων ἀκαιρολογίας ἰδιαζούσης τοῖς Πνευματομάχοις καὶ ἀναμασσωμένης ὑπ' αὐτῶν, ῥητῶς ἀποφαίνεται ὁ τῆς Νύσσης Γρηγόριος ἐν τῷ Α. κατὰ Εὐνομίου «Ἀλλ' οὐδέπω καὶ νῦν ταύτης ἀκηκόαμεν τῆς σοφίας, εἰ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον ἔκ τινος ἀκολουθίας λεγόμενον εἰς τὴν τῶν ὑποχειρίων καὶ ἀπωθεῖται τάξιν, ὅπερ οὗτος (ὁ Εὐνόμιος) βούλεται, τὴν τῆς παραδόσεως τῶν προσώπων ἀκολουθίαν ἀξιωμάτων καὶ φύσεων ὑπεροχάς τε καὶ ἐλαττώσεις κατασκευάζων ἐνδείκνυσθαι».

» 32. 22. δεισειδὲς γράφε δυσειδὲς

» » 30. sedo ansatis γράφε Scio an satis

» 36. 19. ἔγκλισιν. διόρθου διάθεσιν

SISMANOGLIO MEGARO